

VÄSTERVIKS
KOMMUN

Livskvalitet varje dag

Hållbarhetsboks slut

Antagen av kommunfullmäktige 2021-05-24, § 103

2020

Sammanfattning

Den globala coronapandemin som på några månader förändrat världen har gjort att allt fler inser hur viktigt det är att samhället blir hållbart.

En hållbar samhällsutveckling innebär att jordens resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö.

För att utvecklingen ska bli hållbar på riktigt och om vi ska kunna uppnå kommunens vision om livskvalitet varje dag så måste vi tänka i flera dimensioner samtidigt, se helheten och förstå hur allting hänger ihop.

Västerviks kommun ingår i en allt mer globaliserad värld. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala.

Hållbarhetsbokslutet är som tidigare år indelat efter de 17 globala Hållbarhetsmålen, Agenda 2030:

- Ingen fattigdom
- Ingen hunger
- Hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Rent vatten och sanitet för alla
- Hållbar energi för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringen
- Hav och marina resurser
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Fredliga och inkluderande samhällen
- Genomförande och globalt partnerskap

Hållbarhetsbokslutet för år 2020 innehåller ett antal utvalda indikatorer som sammanfattar utvecklingen inom Västerviks kommun - geografiskt och inom kommunkoncernen.

Sist i rapporten finns en tabell med sammanställning av utvalda indikatorer. Dessa är med några undantag samma indikatorer som föregående år.

2020 var ett speciellt år på många sätt. Större delen av året präglades av Coronapandemin som medfört stora förändringar och svårigheter i kommunens verksamheter och för våra medborgare. Det är svårt att i nuläget överblicka konsekvenserna av pandemin, och dessa måste förstås också ses i ett vidare perspektiv. Det är ännu för tidigt att analysera de långsiktiga effekterna på kommunens verksamheter.

Omställningarna till fjärrundervisning inom skolan har varit särskilt utmanande. Även om det gett vissa positiva sidor finns det också stora risker och svårigheter. Bedömningen är ändå att Västerviks kommun klarat omställningen förhållandevis bra. Mycket tack vare gott samarbete och följsamhet kring de restriktioner som införts. Man har snabbt kunnat ställa om och anpassat sitt arbete efter förutsättningarna. Digitaliseringsarbetet har fått en extra knuff då många, där det varit möjligt, arbetat på distans. Fysiska möten har till stor del ersatts av digitala. Totalt sett har antalet arbetsresor minskat. Den utökade användningen av distansmöten och distansarbete har lett till ett stort kompetens- och erfarenhetslyft som vi får nytta av fortsättningsvis. Coronapandemin har påverkat resandet i hela världen. Många svenskar valde att semestra hemma vilket gynnat vår del av besöksnäringen.

De stora utmaningarna finns kvar och kommunen har en viktig roll att vara föregångare i arbetet för en hållbar utveckling i hela Västerviks kommun.

Det handlar ofta om komplexa förhållanden där det gäller att ha ett helhetsperspektiv. Klimatförändringarna leder bland annat till översvämningar, torka och förändrade odlingsförhållanden och ökar sårbarheten i den inhemska livsmedelsförsörjningen. Låga grundvattennivåer och extremt lite nederbörd kan bli följderna. Ojämlighet kan skapa instabila samhällen med ökat våld. Försämrade folkhälsa leder till ökade vårdkostnader och kortare livslängd. Listan kan göras mycket längre och slutsatsen är därför enkel att dra: Omställning lönar sig. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektoriella angreppssätt i stället för traditionella stuprörmodeller.

Innehåll

Sammanfattning	2
Globala Hållbarhetsmål Agenda 2030	4
Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030	5
Vision 2030 - Livskvalitet varje dag	6
Västervik är en ekokommun	9
Hur mäter vi hållbarheten	10
Ingen fattigdom	11
Ingen hunger	13
Hälsa och välbefinnande	14
God utbildning för alla	17
Jämställdhet	20
Rent vatten och sanitet för alla	22
Hållbar energi för alla	25
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	29
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	32
Minskad ojämlikhet	34
Hållbara städer och samhällen	36
Hållbar konsumtion och produktion	38
Bekämpa klimatförändringen	41
Hav och marina resurser	44
Ekosystem och biologisk mångfald	46
Fredliga och inkluderande samhällen	48
Genomförande och globalt partnerskap	50
Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?	51
Indikatorer	52

Hållbarhetsbokslut för år 2020
Västerviks kommun, 593 80 Västervik

Tel: 0490-25 40 00
E-post: vastervik.kommun@vastervik.se
hemsida: www.vastervik.se

Produktion: Västerviks kommun
Kontakt; Gun Lindberg, Hållbarhetsstrateg, Kommunstyrelsens förvaltning
Omslagsbild: Multidammen i Erneberg
Foton och bilder: Västerviks kommun, Naturvårdsverket, Scandinav Bildbyrå, Position Västervik, Västerviks Miljö & Energi AB, Västerviks Bostads AB, Västervik Framåt, Det Naturliga Steget, Världsnaturfonden, KLT, Agenda 2030, Svenska FN-förbundet, FairTrade Sweden.
Godkänt av kommunfullmäktige 2021-04-26

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Globala Hållbarhetsmål - Agenda 2030

Agenda 2030 för hållbar utveckling innebär att alla FN:s medlemsländer förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030.

Nyckeln till hållbarhet är att se ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner som sammanlänkade. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö.

Agenda 2030 innehåller 17 mål, 169 delmål och 230 indikatorer. De globala målen bygger på en hållbar tillväxt som håller sig inom planetens gränser. För att få till en hållbar utveckling krävs ett helhetsgrepp och ett engagemang från alla nivåer i samhället. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala.

*Utmaningarna är
till stor del globala
men lösningarna är
oftast lokala*

Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030

Hållbar utveckling förutsätter långsiktighet och balans mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner. Dessa är beroende av varandra och måste samspela. Var för sig är de nödvändiga men inte tillräckliga.

Miljömässig - Klimat och naturmiljö

Miljödimensionen utgör grunden för ett hållbart samhälle. Sveriges miljömål är riktmärken för miljöarbetet och visar vägen mot en hållbar utveckling och Agenda 2030. Generationsmålet, miljömålen med sina preciseringar och etappmålen bildar tillsammans miljömålssystemet. Miljömålen med sina preciseringar beskriver vad som är en god miljö i Sverige. De är utgångspunkten för olika styrmedel och för hela samhällets arbete med miljöfrågor. Miljöbalkens regelverk är ett av de styrmedel som används för att nå miljö kvalitetsmålen. I miljöbalken finns även ett antal miljö kvalitetsnormer som anger lägsta godtagbara miljö kvaliteten. Kommunens miljö tillsyn är en viktig del av miljömålsarbetet. Hittills har vi följt upp miljömålen mot året 2020, som nu har passerat. Vi har fortfarande långt kvar för att nå de flesta av målen och för flera av miljömålen går utvecklingen åt fel håll. En stor utmaning är utarmningen av biologisk mångfald.

Social hållbarhet - Livskvalitet och folkhälsa

Den sociala dimensionen handlar om människor och våra inbördes relationer. Ett socialt hållbart samhälle vilar på en demokratisk värdegrund där hälsa, delaktighet och trygghet fokuseras. Social hållbarhet handlar också om kultur och att skapa goda mötesplatser för kommuninvånarna. En åldrande befolkning, migration, urbanisering, utflyttning till större städer och skillnader i hälsa mellan olika grupper innebär stora utmaningar för samhället. Förebyggande insatser för en god folkhälsa liksom tillgång till hälso- och sjukvård och stabila hälsosystem är en integrerad del av Agenda 2030. En god hälsa är därför också avgörande för att samtliga mål i agendan ska kunna uppnås. Att arbeta för en bättre folkhälsa handlar om att arbeta strukturellt med livsvillkor och levnadsförhållanden, och samtidigt kompensera för dessa förhållanden genom förebyggande åtgärder.

Ekonomisk hållbarhet - Hållbar tillväxt

Om livskvalitet är det övergripande syftet för tillväxtarbetet sätter miljön gränser för möjliga resursuttag och utsläpp. Tillsammans skapar de ett avgränsat handlingsutrymme. Trygghet och välfärd kräver en ekonomi i balans. Vi behöver hälsosamma och miljömässigt gångbara förutsättningar att starta och utveckla företag. Kommunen har tydliga mål för att utveckla näringslivet för en hållbar tillväxt, vilka ger förutsättningar för livskvalitet och en välfärd som håller över tid. Näringslivsstrategin för Västerviks kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision 2030, regionens utvecklingsstrategi samt näringslivets och vår omvärldsutveckling. En grön tillväxt ger nya förutsättningar för näringslivet och möter samtidigt miljöutmaningar genom smarta lösningar som stärker både miljö och ekonomi.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Vision 2030 - Livskvalitet varje dag

Västerviks kommuns vision om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag. Visionen innehåller åtta målbilder med prioriterade inriktningsområden till år 2030.

Samverkan och innovation - för en tryggad välfärd

Våra demografiska och geografiska förutsättningar innebär att allt färre medborgare ska försörja allt fler i en relativt gles region långt ifrån de expansiva storstäderna. Detta ställer särskilda krav på innovation, samverkan samt smarta och hållbara lösningar för vår kommunala verksamhet. För att behålla en tryggad välfärd med bra skola, vård och omsorg som ger livskvalitet varje dag behöver kommunen en ekonomi i balans, professionella ledare och medarbetare. Tillsammans förstår vi och tar oss an framtidens utmaningar:

- Ökad samverkan inom kommunen och samverkan med andra kommuner.
- Ökad samverkan mellan kommun, näringsliv, medborgare och ideella krafter.
- Ökat antal innovativa lösningar för hållbar samhällsbyggnad.

Kommunikationer - Närmare varandra och omvärlden

Det är långt till större städer och vi behöver till viss del utvecklas på egen hand. För att få en gynnsam utveckling behöver vi också kunna ta del av och kommunicera med omvärlden både fysiskt och digitalt. Vi jobbar ständigt för att förbättra kommunerna med kortare restider inom och utanför kommunen, en hållbar och tillgänglig kollektivtrafik samt en bra och heltäckande digital infrastruktur. Detta skapar möjlighet till en utvidgad arbetsmarknadsregion. Förbättrade kommunikationer skapar livskvalitet och bygger förutsättningar för fortsatt utveckling på kort och lång sikt:

- Förkortade restider och goda pendlingsmöjligheter inom kommunen, och även till och från kommunen.
- Väl fungerande, tillgängliga och hållbara kommunikationer såväl på land som på vattnet. Detta gäller både kollektivtrafiken och den fysiska- och digitala infrastrukturen.

En attraktiv och trygg kommun där människor vill bo, jobba och leva

Västerviks kommun erbjuder ett attraktivt boende och livskvalitet nära natur och skärgård. För att möta upp mot framtida utmaningar behöver vi ett brett utbud av arbeten och möjligheter till stimulerande och varierad fritid. Vår goda service, bra bemötande och professionalism skapar delaktighet och gemenskap. För att lyckas skapar vi en starkare vikänsla i hela kommunen som präglar samverkan mellan kommun och medborgare, mellan land och stad samt inom näringslivet. Genom att skapa en attraktivare och mer händelserik kommun för våra invånare får vi också en intressant och roligare kommun för de som besöker oss:

100 % av länstrafikens bussar drivs med fossilfria drivmedel

Visionen om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag

- Skapa en attraktiv och trygg kommun med bred service vars främsta uppgift är att finnas till för sina medborgare.
- Professionellt bemötande och service som genomsyrar hela kommunorganisationen.
- Breddat utbud av bostäder som ger alla möjligheter till ett bra boende i hela kommunen.
- En starkare vi-känsla som präglar samarbetet inom hela kommunen.
- Det goda ledar- och medarbetarskapet skapar attraktiva arbetsplatser och goda ambassadörer.

Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling

En god miljö med rent vatten, hållbar dricksvatten- och energiförsörjning, frisk luft att andas och en levande natur är en viktig del av vår livskvalitet. Vi tar klimathotet på största allvar och använder miljövänliga alternativ och giftfria kretslopp i stort och smått. Vi är en Ekokommun som visar vägen, ställer krav på och utbildar våra företag och invånare för att minska miljöpåverkan. I Västerviks kommun är vi särskilt beroende av att ekosystemen i Östersjön är i balans. Vi behöver investera ytterligare i miljöteknik och bättre främja ett hållbart företagande vad gäller tillverkningsindustri, gröna näringar och i tjänstesektorn. I första hand väljer vi miljövänliga, lokala alternativ som också bidrar till en cirkulär ekonomi med lokala kretslopp. Så visar vi vägen mot ett hållbart samhälle:

- Vi använder förnyelsebara energiformer och byggnadsmaterial med hög energieffektivitet.
- Våra ekosystem är livskraftiga och vi har utvecklat giftfria kretslopp. Det som produceras kan användas, återanvändas eller återvinnas med minsta möjliga resursförbrukning och miljöpåverkan.
- Vi är drivande i det gemensamma arbetet att skapa och bevara en levande Östersjö med ekosystem och livsmiljö i balans.
- Genom kunskapsutveckling, miljöteknik, och nytänkande har förutsättningar utvecklats för lokala företag baserade på förnybara råvaror. Detta bidrar till utvecklingen av en cirkulär ekonomi.

Ett näringsliv i tillväxt i en hållbar kommun

Vi har vår natur, vår kunskap och kreativitet som främsta resurser. Det möjliggör en växande besöksnäring och ett entreprenörskap som bildar ett varierat, hållbart och välmående näringsliv. För att ytterligare höja innovationsnivån och entreprenörskapet samarbetar vi med högre utbildning och forskning vid flera av landets högskolor och universitet. Vid sidan av näringslivet måste det även finnas en stark och välmående offentlig sektor med hög kompetens och ett engagerande ledarskap och professionella medarbetare. Västerviks kommun behöver en bred arbetsmarknad som matchar många olika typer av kompetenser som välkomnar alla typer av människor:

- En kreativ kommun med ett hållbart och varierat näringsliv, hög sysselsättningsgrad, god tillväxt, tillgång till kompetenta medarbetare.
- Här är det attraktivt och enkelt att starta, driva och utveckla företag.
- Vi tar tillvara och utvecklar de unika möjligheterna som finns inom kommunen för att främja besöksnäringen, och tryggar en god tillgänglighet till natur och skärgård.
- Utvecklad samverkan mellan destinationer inom kommunen och i närområdet.

Närheten till Östersjön innebär ett stort ansvar men också stora möjligheter

*Vision 2030 för
Västervik antogs av
kommunfullmäktige
2017*

I Västerviks kommun finns ett brett utbud av sport- och fritidsaktiviteter för alla åldrar

*Kommunkoncernen
har en viktig roll som
föregångare i arbetet
för en hållbar
utveckling*

Utbildning och kompetens i toppklass

Förskola, skola och fortbildning är kommunens viktigaste verktyg för att säkerställa framtidens kompetensförsörjning och skapa välmående, framgångsrika medborgare, företag och arbetsplatser. En bra och trygg förskola och skola ger lust att lära samt livskvalitet för både barn och föräldrar, men också för alla andra som bor i kommunen. Västerviks kommun ska ligga i topp vad gäller kvalitet på utbildningen. Det ska mätas både i resultat och i hur barn, elever och föräldrar upplever våra verksamheter. Bättre möjligheter måste också ges till vidare studier på alla nivåer under hela livet:

- Genom att alla barn, elever och studerande känner lust att lära och når målen tar vi ansvar för kommunens framtid och utveckling.
- Vi främjar det livslånga lärandet genom att vi har utbildning och fortbildning i toppklass, där hänsyn tas både till individens och till de lokala och regionala arbetsgivarnas behov.
- Genom nära samverkan med högskolor och universitet ges möjligheter att studera vidare inom de flesta områden utan att behöva flytta.

En rik och varierad kultur och fritid

Livskvalitet är också att utvecklas och stimuleras genom ett brett kultur- och fritidsliv. Det är viktiga motorer i besöksnäringen och inte minst för kommuninvånarnas välbefinnande och utveckling. Kultur föder öppenhet, kreativitet och innovation, som på sikt stärker kompetensen på många plan, både privat och i arbetslivet. Kultur tillsammans med ett öppet idrotts- och föreningsliv främjar också integration, delaktighet, nyföretagande och i övrigt en demokratisk utveckling. Vi uppmuntrar och stöttar våra ideella krafter i deras insatser:

- Vi har ett rikt kultur- och föreningsliv med många goda mötesplatser för både barn, ungdomar och vuxna.
- Det finns ett brett utbud av fritidsaktiviteter, kultur och nöjen hela året i hela kommunen.

Alla är delaktiga och känner trygghet

Västerviks kommun visar vägen genom att ligga i framkant vad gäller integration, jämställdhet och likabehandling. Det är en förutsättning för demokratin och säkerställer livskvalitet varje dag för alla kommuninvånare. Vi har också informationsytor, trygga mötesplatser och arenor som skapar delaktighet i kommunens utveckling. Vi verkar för att skapa trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet:

- God tillgång till information och mötesplatser i kommunen som bidrar till ett stort engagemang i kommunens utveckling.
- Vi har trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet.
- Ett gott integrationsarbete som skapar delaktighet och samhörighet.

Västervik är en Ekokommun

Västerviks kommun är medlem i Sveriges Ekokommuner, som är en samarbetsorganisation som arbetar strategiskt och systematiskt för hållbar utveckling.

Sedan 2019 har Västerviks kommun en styrelsepost i Sveriges Ekokommuner. ”Eko” står för att ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska förenas i en och samma utvecklingsstrategi. Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna vilka visar vad som krävs för att utvecklingen ska bli hållbar. Det innebär att:

Inte utsätta naturen för systematisk

1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden

Principen innebär att vi ska sträva efter att minska spridning och nyanvändning av material som hämtas ur berggrunden, exempelvis tungmetaller och olja. Detta kan ske genom att minska användningen av dessa ämnen och samtidigt öka återanvändningen av de ämnen som redan finns i samhället.

2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion

Principen innebär att vi ska arbeta för att minska miljöpåverkande utsläpp från samhällets produktion och energianvändning. Detta kan exempelvis ske genom att minska kemikalieanvändningen, öka vår återvinning och källsortering och sträva efter att minska förorenande utsläpp till luft och vatten.

3... undanträngning med fysiska metoder

Principen innebär att vi inte ska använda våra resurser i en snabbare takt än vad naturen hinner återskapa dem. Vi ska till exempel undvika att avverka mer skog eller fiska mer än vad som motsvarar återväxten. Det innebär också att vi ska undvika olika former av manipulation av ekosystemen, såsom att ändra grundvattenflöden, skapa jorderosion eller att asfaltera över bördig jordbruksmark.

4. Det finns inga systematiska hinder för människors:

Integritet – vilket innebär att ställa etiska krav på att individens grundbehov blir tillfredsställda och inte utnyttjade

Inflytande – vilket innebär att individerna har rätt att uttrycka sin mening, d.v.s. yttrandefrihet

Kompetens – vilket innebär att säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för utbildning och andra källor till kontinuerlig personlig och yrkesmässig utveckling.

Mening - vilket innebär att förmedla en generell känsla av syfte och mening genom att säkerställa det ärliga uppsåtet i motiv och handlingar

Opartiskhet – vilket innebär att bekräfta att alla människor har samma rättigheter och har lika värde

SVERIGES EKOKOMMUNER

Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna

Nyckeltalen/indikatorerna kommer från officiell statistik.

Hur mäter vi hållbarheten?

Hållbarhetsbokslutet sammanfattar ett antal indikatorer som beskriver läget i Västerviks kommun under 2020.

Västerviks kommun har sedan 2006 redovisat sammanhållna Hållbarhetsbokslut med uppföljning av miljömål, folkhälsomål och ekonomiska hållbarhetsmål i ett och samma dokument. Hållbarhetsindikatorerna hjälper oss att göra en analys av situationen i Västerviks kommun i förhållande till omvärlden och ska fungera som underlag till nya målformuleringar och prioriteringar. Indikatorerna är temperaturmätare som visar om utvecklingen går i rätt riktning och i rätt takt.

Vid val av indikatorer har en avvägning gjorts för att få en så bred bild som möjligt av vilka faktorer som kan ha betydelse för kommunens utveckling ur ett hållbarhetsperspektiv. Rådet för kommunala analyser (RKA) har sammanställt ett antal nyckeltal i Kolada, till stöd för kommunernas arbete med Agenda 2030. Nyckeltalen är kopplade till FN:s globala mål för hållbar utveckling. Indikatorerna kommer från officiell statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB), Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket eller Naturvårdsverket. Andra mer lokala uppgifter härrör från regional miljöövervakning, Energikontor Sydost, Västervik Framåt, kommunala enkäter eller sammanställningar inom de kommunala förvaltningarna och bolagen. Tyvärr finns en stor eftersläpning i delar av den officiella statistiken, i synnerhet inom energi- och klimatsektorn. Uppgifterna gäller för 2020 om det inte finns något annat årtal angivet.

Sist i rapporten finns en tabell med utvalda indikatorer. Trender och måluppfyllelse för indikatorerna redovisas med symboler i olika färger. Trenden visar om utvecklingen går åt rätt håll. Trenderna avser utvecklingen under en längre period - minst 3-5 år eller mer. Små variationer mellan ett år till ett annat räknas inte som en trend. Måluppfyllelsen visar om vi uppnått målet inom målets tidsram. För några indikatorer finns inte något uttalat mål annat än maximal förbättring som t.ex. valdeltagande. Vissa nyckeltal är inte uppdaterade för 2020 utan blir officiella först senare under året.

Västerviks kommun redovisar årligen 12 Gröna nyckeltal till Sveriges Ekokommuner. Dessa presenteras i samarbete med Miljöbarometern på ekokommunerna hemsida för jämförelse med de övriga 100 ekokommunerna i landet (www.sekom.se). De Gröna nyckeltalen betecknas i tabellen med (GN).

*Indikatorerna är
temperaturmätare som
visar om utvecklingen
går åt rätt håll*

Ingen fattigdom

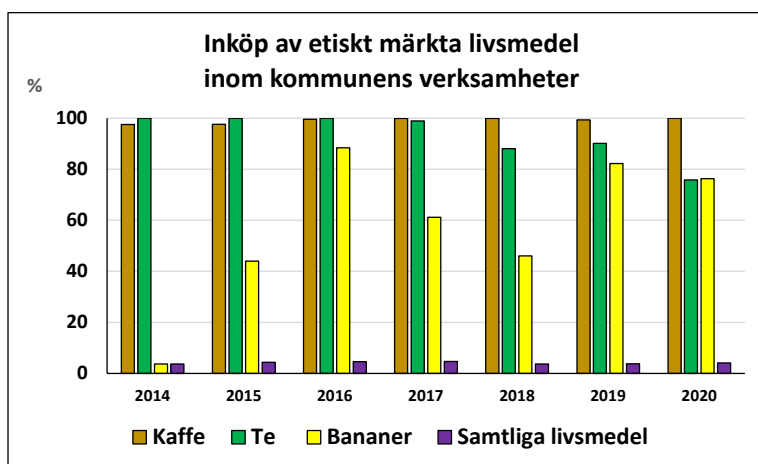
Kommunens ansvar för socialt stöd och omsorg innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den. För att nå målet krävs långsiktiga insatser på lokal nivå.

Försörjningsstöd är en tillfällig ekonomisk hjälp

Försörjningsstöd är ett sista alternativ då alla andra möjligheter till egen försörjning är uttömda. Både kostnader för försörjningsstöd och antal hushåll med försörjningsstöd har fortsatt minska under 2020. Det totala antalet hushåll (inklusive nyanlända under etablering) med behov av försörjningsstöd har minskat under året (från 661 till 591) varav gruppen unga vuxna (18 - 24 år) minskade från 123 till 80 hushåll.

Barn i familjer med låga inkomster

Brist på pengar kan skapa social isolering, inte minst för barnfamiljer eftersom bland annat fritidsaktiviteter medför kostnader och barnen får svårare att delta i aktiviteter tillsammans med sina kompisar. Andelen barn (0-17 år) i familjer med låg inkomststandard i Västerviks kommun ökade från 7,8 % till 8,4 % mellan 2018 och 2019.

Inköp av etiskt märkta livsmedel inom kommunens verksamheter (Inköpscentralen/ Hantera 2021)

Rättvis handel kan minska den globala fattigdomen

Världsfattigdomen har halverats sedan 1990-talet men fortfarande lever ca 700 miljoner människor i extrem fattigdom. Genom medveten konsumtion och internationell handel kan man som konsument ge odlare och anställda möjligheter att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. På den svenska marknaden finns tusentals etiskt märkta produkter som; kaffe, te, choklad, socker, bananer och glass, juice, vin, rosor och bomullskläder. Flera av de livsmedel som finns att tillgå med etisk märkning (kaffe, te och bananer) och som köps in till kommunen är numera etiskt märkta. Men under 2020 minskade både andelen etiskt märkt te och etiskt märkta bananer jämfört med föregående år.

En stor andel av de varor som är etiskt märkta är också ekologiskt odlade.

Ingen hunger

Målet innebär att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Antalet undernärda människor i världen har nästan halverats de senaste två decennierna.

Hållbar livsmedelsförsörjning

Extremväder, främst torka och översvämningar, till följd av ett förändrat klimat, är enligt FN en av de främsta anledningarna till missväxt och svält. Samtidigt blir vi fler och fler människor på jorden, och vi behöver alla tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat.

Försommartorka är vanligt i kommunen

Den nationella livsmedelsstrategin inkluderar hela livsmedelskedjan. Livsmedelsstrategin ska leda till såväl ökad andel närproducerat, ekologisk produktion och konsumtion av livsmedel samt ge bättre möjligheter för konsumenter att göra medvetna val. Genom att arbeta för bättre vattenkvalitet, bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och hälsosam och näringsriktig kost inom skola, vård och omsorg bidrar kommunen till att uppfylla målet. Kommunernas tillsynsansvar för livsmedelshanteringen innebär också att matens kvalitet säkras. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för att bebyggas om marken är lämplig utifrån en allmän synpunkt. Att ta jordbruksmark ur produktion för bebyggelseexploatering är sällsynt i Västerviks kommun men betydligt vanligare i anslutning till växande storstäder.

Matens hus

I november 2020 lämnades en intresseanmälan in från Västerviks kommun och Hushållningssällskapet i Gamleby för att undersöka förutsättningar för att etablera det regionala Matens hus. Arbetet planeras att fortsätta i flera steg under år 2021.

Lokala livsmedelsleverantörer

Den regionala livsmedelsstrategin för Kalmar län har som mål att fler människor ska välja livsmedel från länet. Utgångspunkten är att med en stärkt konkurrenskraft i hela livsmedelskedjan skapas fler jobb, hållbar tillväxt och värden som öppna landskap och en levande landsbygd. Det innebär en ökad och hållbar produktion av mat. Västerviks kommun har nya livsmedelsavtal från och med 1 december 2020. Andelen produkter från leverantörer i regionen ökar. Vi kan köpa produkter av fläsk från Aktiebolaget Kulls Chark och från Fläsk från Glada Utegrisar Brantestad. Vi har nötkött från Aktiebolaget Kulls Chark där vi även kan köpa naturbeteskött. Det är inte samtliga köttprodukter som vi kan köpa från våra köttproducenter men det är de vanligaste produkterna som ett storkök behöver. Potatis och färska jordgubbar och hallon kan vi handla från Axelssons i Aby AB och vi har numera även en viltköttleverantör, Bondens Skafferi i Öst AB. Från vår viltleverantör kan vi köpa samtliga produkter av oberett kött. Övriga produkter handlas från kommunens huvudgrossist Martin & Servera Restauranghandel AB.

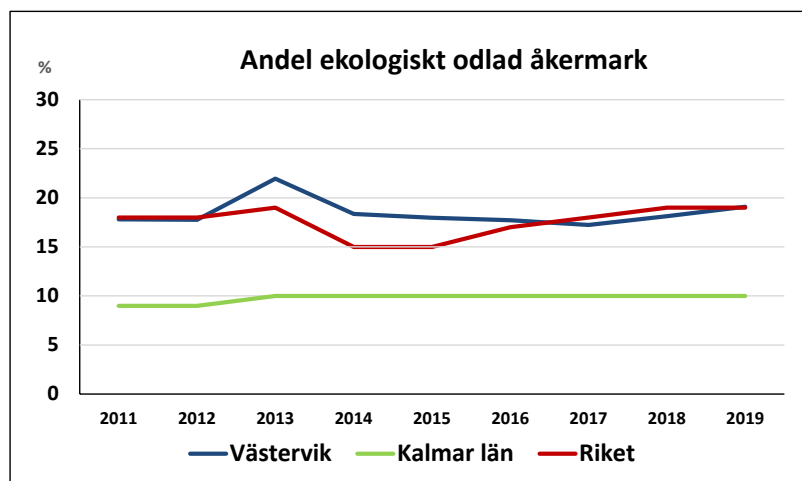
*Nya
livsmedelsavtal för
närproducerad
mat*

Klimatanpassning för lokal livsmedelsproduktion

Under 2020 fortsatte arbetet med genomförandet av åtgärder i Dvärgstadalen med biokolinlagring i form av biokolfilterdiken. Syftet är att öka den vattenhållande effekten och att rena vattnet från åkermarken innan det når ner till Dynestadsviken. Kväve och fosfor stannar i det aktiva kolet och växternas rötter kan fånga upp det under nästa växtsäsong. Biokolfilterdiket på 1,6 km kombineras med den pågående restaureringen av Dynestadsvikens där syrefritt men mycket näringsrikt vatten används för bevattning av åkermarken.

Ekologiskt odlad åkermark

Ekologisk odling syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna. I Västerviks kommun har andelen ekologiskt odlad åkermark legat på ungefär samma nivå under de senaste åren. Målet är att 30 % av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark.

Ekologiskt odlad åkermark som omfattar arealer jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder, dividerat med total areal åkermark, andel (%). Källa: Kolada/Jordbruksverket

Minskat matsvinn

Enligt Livsmedelsverket slängs varje år cirka 19 kilo fullt ätbar mat per person och 26 kilo mat och dryck hälls ut i slasken. Matsvinnet förekommer i hela produktions-, försäljnings- och konsumtionskedjan för livsmedel och innebär att miljöbelastningen från livsmedelsproduktionen blir onödigt stor. Beroende på produkt varierar svinnet mellan 10 och 50 % i hela kedjan. Hushållen står för en mycket stor del av matavfallet.

Nya rutiner för avbeställning av mat för skolan har införts för att minska matsvinnet. Kommunens mål är att matsvinnet ska ligga på en nivå under 20% per serverad portion. Under 2020 har kostverksamheten tillsammans med Västerviks gymnasium fortsatt arbetet med Vinnovaprojektet "Hållbara skolmåltider genom digitalisering" för att skapa förutsättningar för att utveckla och förbättra måltidsverksamheten. Ett exempel är användning av en mobilapp som låter eleverna välja maträtt i förväg och att ge återkoppling efteråt. Matsvinnet från gymnasieskolans restaurang återvinns och blir till biogas.

Bevattning av grödor med näringsrikt vatten från Dynestadsviken har fortsatt under 2020.

Hållbara
skolmåltider genom
digitalisering

3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Hälsa och välbefinnande

Att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa är en grundläggande uppgift för kommunen. Regelbunden fysisk aktivitet främjar både hälsa och välbefinnande och har även en sjukdomsförebyggande effekt. En utmaning är de stora hälsoskillnaderna mellan olika grupper.

Förebyggande åtgärder

Att arbeta för en bättre folkhälsa handlar om att förbättra de sociala och ekonomiska livsvillkoren samt människors omgivande livsmiljöer. Dessutom om att skapa förutsättningar för goda levnadsvanor. Folkhälsoarbete handlar också om att förebygga problem som exempelvis fallskador eller frånvaro i grundskolan. I fokus är framför allt det hälsofrämjande arbetet som stärker människors tilltro till sin egen förmåga. Kommuner och regioner ansvarar för merparten av de välfärdstjänster som har betydelse för kommuninvånarnas hälsa genom livet. God hälsa är en förutsättning för att klara skolan, arbeta, leva självständig och bidra till samhällets utveckling. Hälsan är dock ojämnt fördelad i befolkningen. Ju sämre social position, desto sämre hälsa och större konsekvenser av ohälsa. Att förbättra folkhälsan och minska skillnaderna i hälsa är därför avgörande för att klara de demografiska utmaningar vi har framför oss, där fler behöver välfärdstjänster samtidigt som den arbetsföra befolkningen och därmed skatteintäkterna minskar. Under många år har folkhälsan i Sverige förbättrats kraftigt utifrån ett befolkningsperspektiv. Enligt "Öppna jämförelser för folkhälsa" 2020 uppskattar 70 % av de svarande i kommunen sin hälsa som god.

Medellivslängden ökade i Västervik

Medellivslängden så väl i Västerviks kommun som i landet som helhet har ökat under många år. Medellivslängden byggs på hur gamla de som dog under året var. För kvinnor i Västerviks kommun var den 84,8 år och männens medellivslängd var, 80,9 år. Trots coronapandemin har kvinnornas medellivslängd ökat med 0,5 år jämfört med 2019. Samtidigt har männens medellivslängd ökat med 0,1 år. Det är högre än genomsnittet i riket där kvinnornas medellivslängd 2020 minskade med 0,4 år jämfört med 2019. Samtidigt minskade männens medellivslängd med 0,7 år, eller med ett drygt halvår.

Rökavvänjning

Under våren 2020 genomfördes på initiativ av folkhälso- och klimatplaneraren en rökavvänjningskurs via företagshälsovården. Kursen bedrevs i gruppform. Inom delar av kommunens verksamheter finns det ett stort antal rökare och målet med projektet är att få ner antalet rökare och på så sätt på sikt stärka folkhälsan. Målet är att årligen erbjuda liknande kurser.

Ny motionsslinga i Loftahammar

Ca 70 % av
kommuninvånarna
uppskattar sin
hälsa som god.

Årets idrottskommun

Västerviks kommun finns mycket goda förutsättningar för en aktiv fritid i skog och skärgård. I februari 2020 blev Västervik utsedd till årets idrottskommun 2019, bland annat för satsningar på nya ridanläggningar, ny klätterhall, sport- och fritidsbiblioteket och planerna på nya Bökensvedområdet. Grundläggningen för den nya simhallen på Bökensved är färdig och fortsätta arbetet med att ta fram en plan för att förverkliga målbilden kring Bökensveds-området, bland annat genom medborgardialog med berörda aktörer

Målet är att öka medborgarnas fysiska aktivitet

Utomhusaktiviteterna ökade under 2020. De anläggningar för fysisk aktivitet som kommunen arbetar med har utökats, bland annat genom fler utegym. Under året har underhåll och översyn av underlagen på motionsspåren i Ankarsrum och Västervik (Karstorps Motionscenter). Motionsspåret i Loftahammar har fått en helt ny belysning och nytt underlag. Under Corona-pandemin har man strävat efter att hålla anläggningarna öppna i så stor utsträckning som möjligt. I vissa fall har den fysiska aktiviteten t o m ökat, till exempel på fritidsgårdarna som flyttat verksamheten utomhus i stor utsträckning.

På egna ben

För andra året i rad genomfördes utmaningen På egna ben av elever från mellanstadieklaser i kommunens skolor. Klasserna utmanade varandra att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt. Totalt deltog 17 klasser i kommunen under 2020. Syftet var att ge eleverna värdefull kunskap om hållbara resor, miljö, hälsa och trafiksäkerhet.

PAX

PAX i skolan är ett förebyggande arbete som syftar till att skapa ett klassrum präglad av lugn, trygghet, glädje och studiero. Internationellt har det använts i alla skolans årskurser, men i Sverige är det i dagsläget främst anpassat för lågstadiet. I Västerviks kommun har initieringen fortgått under året för de skolor som varit intresserade att införa PAX som metod i klassrummet. PAX handlar om att läraren tillsammans med eleverna formulerar en gemensam vision för hur de kan skapa världens bästa klassrum. Visionen blir ett verktyg och ramverk för en kontinuerlig dialog mellan lärare och elever om hur alla tillsammans kan bidra till trygghet och studiero i olika arbetsmoment.

Fallskadorna minskar

Västerviks kommun har som mål att minska fallriskerna. Jämfört med 2010 minskade fallskadorna med ca 25 % (till 2019). Halkskydd till äldre är en del i arbetet att uppnå målet. De senaste fem åren har kommunen erbjudit gratis halkskydd till sina medborgare över 65 år. Även Bostadsbolagets "fixartjänst" är ett led i arbetet med att minska fallskador bland äldre och funktionshindrade.

Kommunanställdas sjukfrånvaro ökade

Den ackumulerade sjukfrånvaron hos kommunkoncernens anställda ökade under 2020 ligger till 7,46 % jämfört med 5,88 % under föregående år. P.g.a. coronapandemin är det svårt att jämföra åren men målet på en sänkning med 0,5 % har inte kunnat nås. Riksstatistik tas fram på helår och där har vi tidigare legat under riksnittet.

Ny mötesplats på Gränsö udde

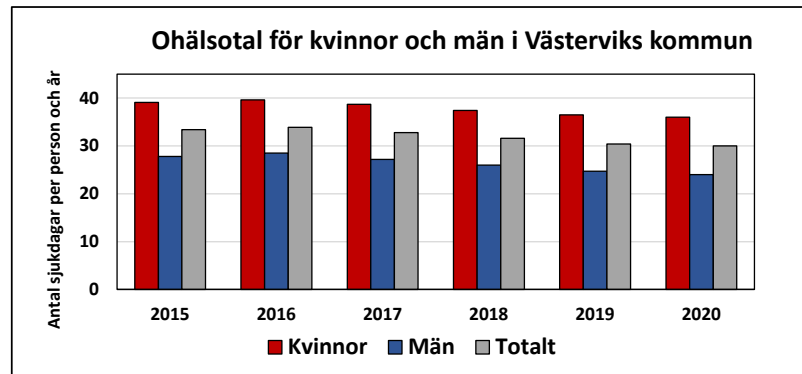
Västervik blev
Sveriges
idrottskommun 2019

Trycket på kommunens vandringsleder har varit högt under 2020

Ohälsotalet

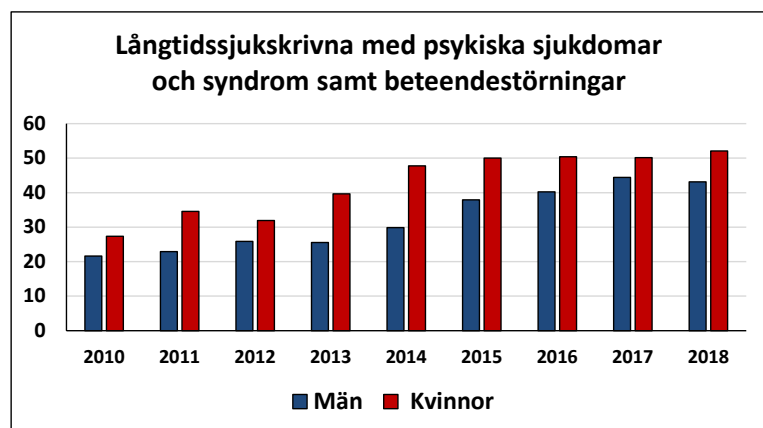
Kvinnor har över lag ett betydligt högre ohälsotal än män inom samtliga sektorer. Ohälsotalet är ett mått på antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, förtidspension och sjukbidrag från socialförsäkringen. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare. De senaste åren har ohälsotalet sjunkit både för män och för kvinnor. Västerviks kommun har också ett något högre ohälsotal än totalt i Kalmar län och i riket som helhet.

Ohälsotal för kvinnor och män i Västerviks kommun i åldern 16-64 år (Försäkringskassan 2021)

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning och har ökat de senaste åren. Andelen ökar för både män och kvinnor men är något är högre för kvinnor. Anpassningsstörningar och stressreaktioner står för 66 % av ökningen enligt Försäkringskassan. Västerviks kommun ligger på ungefär samma nivåer som resten av Kalmar län och i riket.

Antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar med diagnoskapitel F00-F99 dividerat med antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar. Data avser pågående sjukfall i slutet av december för valt år. Källa: Försäkringskassan.

Kvinnor har högre ohälsotal än män

God utbildning för alla

Målet innebär att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Kommunerna ansvarar för stora delar av utbildningssystemet. Såväl förskola som grundskola, gymnasium samt för kommunal vuxenutbildning som bidrar till att människor kan utbilda sig och hitta arbete.

Enligt FN:s utvecklingsprogram (UNDP) får 86 % av grundskoleleverna i utvecklingsländer inte någon utbildning på grund av coronapandemin. Även i Västerviks kommun har coronapandemin och insatser kopplade till det präglat skolans verksamhet under 2020. Samtidigt har utvecklingsarbetet fortsatt under 2020, bland annat arbetet med att utveckla förskolornas lärmiljöer.

Utveckling av ett pedagogiskt centrum

Barnen i förskolan ska få vistas i stimulerande, hälsofrämjande och säkra miljöer. Därför fortsätter förskolorna arbetet med handlingsplanen för en giftfri och kemikaliesmart förskolemiljö. Förskolans återbruk i Stenhamravillan har blivit en viktig motor för hela utvecklingsarbetet med den pedagogiska plattformen. Verksamheten har vuxit och kommer under 2021 flytta till nya lokaler. Utvecklingen av Stenhamras verksamhet till "Pedagogisk centrum Stenhamra" handlar ytterst om att skapa en plats för praktikutveckling som ska ge förskolorna bättre förutsättningar att bygga rika lärmiljöer med kemikaliesmart material. Intentionen är att bygga upp en demokratisk mötesplats tillsammans, där det finns utrymme för olika typer av kompetensutveckling så som workshops, föreläsningar, pedagogiska caféer, nätverksträffar och eventuellt del av ett kommande regionalt samarbete. En annan viktig del i förskolornas hållbarhetsarbete är det gemensamma projektet som alla förskolor har gått in i "Ett hållbart nu för en hoppfull framtid". Det gemensamma projektet knyter an till uppdateringen i den nya läroplanen (Lpfö 18) med ett förstärkt fokus på hållbar framtid och framtidstro.

Barnkonventionen

2020 blev barnkonventionen svensk lag. Det betyder att barns rättigheter stärks ytterligare. Kommunen ansvarar för många frågor som direkt rör barn och ungdomar. Det är därför viktigt att beslut och verksamheter inom kommunen utgår från barnkonventionen. Det är kommunstyrelsen och fullmäktige som ska tillförsäkra sig om att alla styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag lever upp till det som står i barnkonventionen. Barnperspektivet och barns rättigheter är inte enbart relevant inom traditionella barn- och ungdomsverksamheter såsom skola, barnomsorg, fritid, kultur och socialtjänst. Barn och unga berörs också i hög grad av beslut i inom andra förvaltningar som hanterar exempelvis frågor om trafik, stadsplanering, säkerhet och miljö. Under 2021 fortsätter arbetet och kommunens barnrättskoordinatorer kommer att kunna erbjuda coaching för kommunens olika verksamheter

*Barns rättigheter
stärks genom
barnkonventionen*

Det traditionella studentfirandet fick ställas in under 2020

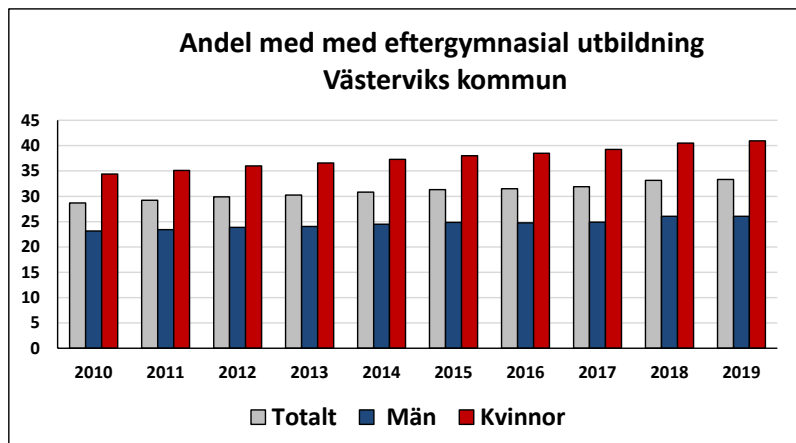
Campus Västervik

Campus erbjuder eftergymnasiala program och kurser inom flera olika områden. Utbildningarna drivs i samarbete med högskolor, universitet och så kallade YH-anordnare. Studenterna finns på plats i Västervik och tar del av föreläsningar som direktsänds till Campus studios. Sedan några år finns möjligheten för att studera till förskollärare, grundlära­r­pro­gram­met med inriktning mot arbete i fritidshem och barn- och ungdomsvetenskapligt magisterprogram. Sedan hösten 2020 erbjuds också kurser i matematik och svenska för grundskolan och ett flertal andra kurser kopplade till undervisning och utbildning. Att Campus utökat sitt utbud av kurser inom undervisning och utbildning skapar förutsättningar för fortbildning på högskolenivå och stärker möjligheterna till kompetensutveckling för lärare och pedagoger lokalt. Utöver det driver också Campus en forsknings- och utvecklingsmiljö kopplat till lokala förutsättningar, nämligen Hållbar landsbygd. Inom ramen för forsknings- och utbildningsmiljön finns särskilt ett tema kopplat till barn och unga:

- Yrken, identitet och plats: om ungdomars syn på framtida arbete
- Organisering av stöd och hjälp till barn och unga
- Interkulturell praktik på förskolan – landsbygd i snabb förändring

Fler har eftergymnasial utbildning

Kommunens mål är att andelen invånare i åldern 25–64 år med eftergymnasial utbildning ska öka. Målet är även att eftergymnasial utbildning ska erbjudas med 2 500 platser år 2030. Delmålet för 2020 var 600 platser vilket har uppfyllts. Den eftergymnasiala utbildningsnivån i Västervik har ökat med totalt 0,2 %enheter (Kolada), från 33,1 % till 33,3 % (riket = 43,2 % till 43,8 %) under perioden 2018 till 2019. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors utbildningsnivå ökar.

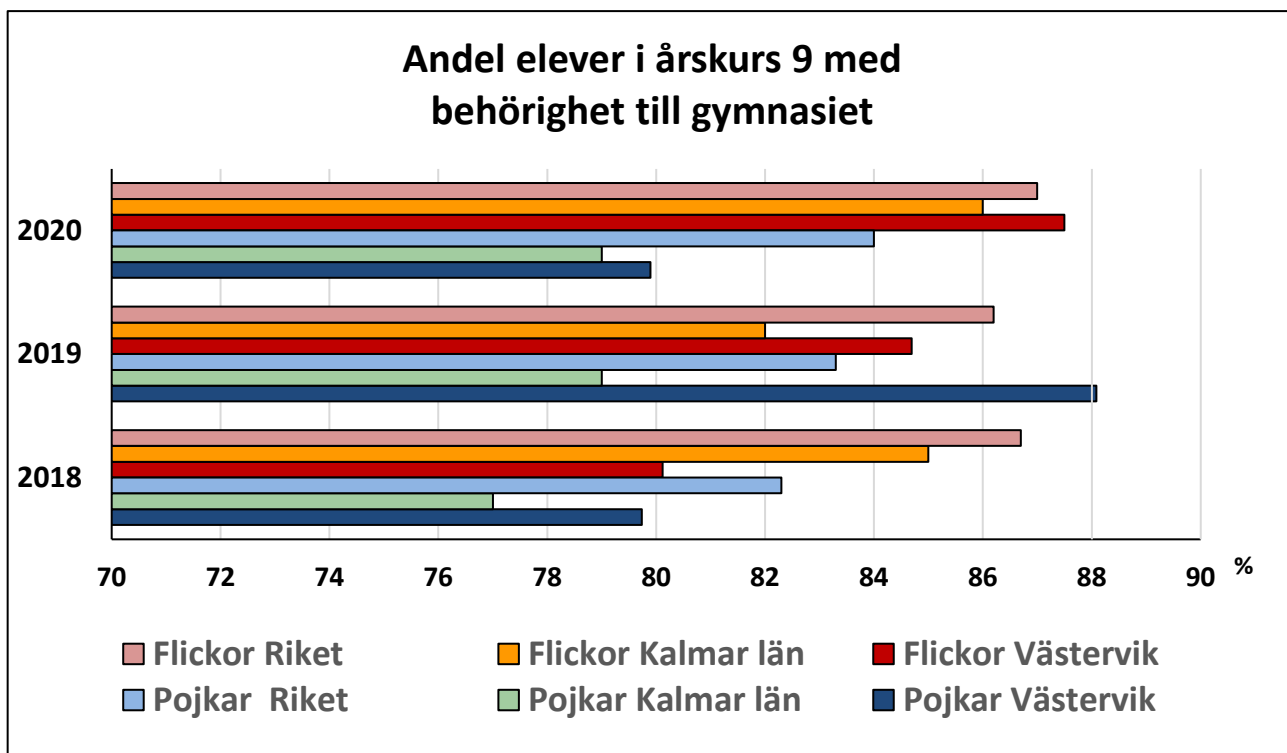

Invånare med eftergymnasial utbildning 25–64 år, andel (%). Eftergymnasial avser: eftergymnasial utbildning kortare än 3 år, längre än 3 år samt forskarutbildning. Källa: SCB/Kolada 2021

Andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökar mest

Behörighet till gymnasiet

2020 nådde 83,5 % av alla elever i årskurs nio, behörighet till ett yrkesprogram på gymnasiet. Det är en minskning sedan 2019. Fler flickor är behöriga än pojkar. Oavsett föräldrars utbildningsnivå finns en resultatskillnad till flickornas fördel. Till exempel har flickor som har föräldrar med enbart för-gymnasial utbildning högre genomsnittligt meritvärde än pojkar med liknande förutsättningar. Västerviks kommuns totalsiffra ligger högre än både rikssnittet och länets siffror.

Andel niondeklassare som uppnått behörighet till yrkesprogram på gymnasiet i Västervik och riket som helhet. (Kolada)

*Fler flickor
än pojkar i 9:an
är behöriga till
gymnasiet*

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet.

Sverige räknas som ett av världens mest jämställda länder. Men det finns områden där fördelningen av makt och inflytande fortfarande skiljer sig mellan könen, som exempelvis hälsa och sjukskrivningar. Kommunerna har ansvar att ge medborgarna likvärdig service oavsett kön. Det är inte heller bara en fråga om rättigheter, utan handlar också om kvalitet och effektivitet i verksamheten. Som politisk arena, arbetsgivare och välfärdsleverantör har kommuner och regioner en viktig roll för att alla ska få lika makt och möjligheter oavsett kön.

Möte i kommunfullmäktige - dock inte 2020 (Västervikstidningen)

Jämn könsfördelning i kommunfullmäktige

Ett av delmålen i Kalmar läns Jämställdhetsstrategi är en jämn fördelning av makt och inflytande. Efter valet 2018 har vi 57 ledamöter i Västerviks kommunfullmäktige. 25 är kvinnor och 32 är män. Det innebär att könsfördelningen 44/56. Det är liten minskning av andelen kvinnor jämfört med förra mandatperioden. Det behöver inte vara exakt 50/50 för att få kallas jämn könsfördelning. Med jämn könsfördelning menas att andelen kvinnor respektive män ligger mellan 40 och 60 %. Däremot har Västerviks kommun få kvinnor på ordförandeposter i kommunala nämnder och styrelser. Det är en större andel män än kvinnor som innehar tyngre politiska uppdrag med en könsfördelning på 25/75.

Sysselsättningsgrad hos kommunanställda

Sysselsättningsgraden hos de kvinnliga kommunanställda har ökat de senaste åren men fortfarande har färre kvinnor än män heltidsanställning. Andelen ligger på ungefär samma nivå som andra kommuner i Sverige men något högre än i resten av Kalmar läns kommuner.

Heltidsarbetande (100 % faktisk sysselsättningsgrad) månadsavlönade inom kommunen totalt dividerat med sysselsatta månadsavlönade, multiplicerat med 100 för redovisning i %. Kolada/SKR

Ojämn könsfördelning på kommunala ordförandeposter

Stor övervikt av kvinnor bland kommunens anställda

Könsfördelningen bland kommunens anställda är 79 % kvinnor och 21 % män. Denna fördelning har varit mer eller mindre konstant över tid och motsvarar könsfördelningen i Sveriges kommuner.

Rätt till heltid i kommunen

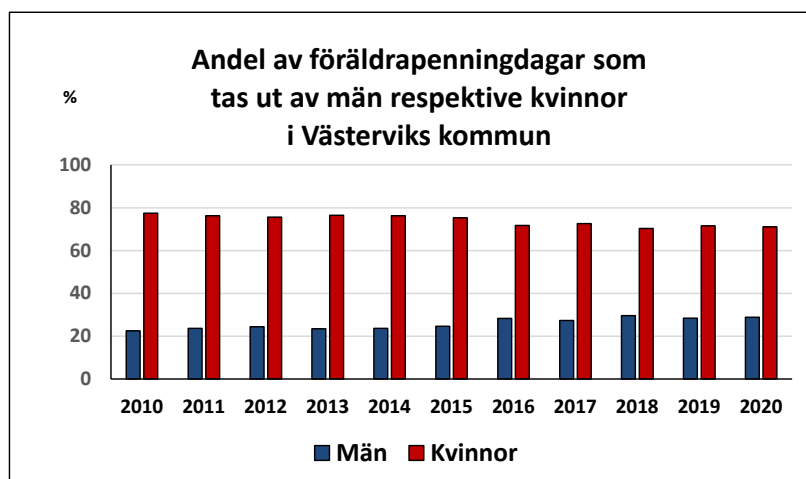
Ett exempel på åtgärder för att bli en mer jämlik arbetsgivare har Socialförvaltningen sedan några år tillbaka infört möjlighet om rätt till heltid. Samtlig omsorgspersonal har möjlighet att en gång per år välja sysselsättningsgrad. Antalet personer som jobbar heltid har ökat betydligt de två senaste åren och Västerviks kommun har högre andel heltidsarbetande inom äldreomsorgen än riksgenomsnittet. Rätten till heltid är en viktig del i förvaltningens strävan att vara en attraktiv arbetsgivare.

Män har högre inkomster än kvinnor

Det finns tydliga strukturella skillnader mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Kvinnors genomsnittsinkomster har ökat mer än mäns under 2000-talet. Men fortfarande har män betydligt högre inkomster än kvinnor. Det gäller både förvärvsinkomster och kapitalinkomster. I Västerviks kommun är kvinnornas inkomster 80 % av männens. Det är på samma nivå som i resten av landet men något högre än genomsnittet i Kalmar län. Fem år efter examen har Sveriges kvinnor i genomsnitt nästan 25 % lägre arbetsinkomst än män som läst en lika lång utbildning. Det beror i hög grad på att många kvinnodominerade utbildningar leder till låga inkomster. Men kvinnor tjänar i genomsnitt mindre än män även bland de som har samma utbildning.

Männens uttag av föräldradagar ökar

Ett område där jämställdheten ökar i hela landet är uttaget av föräldradagar för pappor. Nivån i Västerviks kommun ligger något lägre än riksgenomsnittet och genomsnittet i Kalmar län.

Andel av föräldrapenning som män tar ut i Västerviks kommun (sett till antal nettodagar) Källa: Kolada/Försäkringskassan.

Löneskillnaderna
mellan
män och kvinnor
består

Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling. Dricksvatten är dessutom vårt viktigaste livsmedel

Vattenförbrukning i Sverige

Vattenförbrukningen i hushållen har sjunkit i hela riket, från drygt 67 m³/invånare 1990 till 57 m³/invånare 2019, trots att befolkningen ökat. Sannolikt beror detta framför allt på teknikutveckling (som snålpolande toaletter) och effektiva hushållsmaskiner.

Kommunens dricksvatten tas främst från sjöar

Kommunen har ett stort ansvar att tillhandahålla ekonomiskt överkomligt och säkert dricksvatten av god kvalitet till kommuninvånarna. I Västervik försörjer ytvattentäkten sjön Hjorten drygt 70 % av kommuninvånarna med vatten. Samtliga kommunala vattentäkter har gällande skyddsföreskrifter. Alla de större tätorterna, Västervik, Gamleby och Ankarsrum utnyttjar ytvatten från sjöar till dricksvatten.

Vattentankar

Sedan flera år samverkar kommunen med övriga kommuner länet i vattenfrågor. Efter flera år med vattenbrist deltog kommunen under 2020 i den länsomfattande kampanjen "Vattentankar" vars syfte var att skapa kunskap kring vatten som bristresurs i vår kommun.

Edsåsen

Utredningen om Edsåsen som framtida huvudvattentäkt fortsatte under 2020. Syftet är att undersöka möjligheten att ersätta huvudvattentäkten Hjorten i Västervik med grundvatten från Edsåsen förstärkt med vatten från Storsjön. Undersökningar och provpumpningar pågår och vi väntar oss ett definitivt besked om möjligheten att använda Edsåsen som ny huvudvattentäkt under 2021.

Dricksvattenförbrukningen ska minska

Med ett förändrat klimat följer nya utmaningar med låga grundvattennivåer och vattenbrist. Flera åtgärder sker fortlöpande för att minska kommunens dricksvattenförbrukning. Kartläggning och sökning av läckage sker fortlöpande. Förnyelseplaneringen av ledningsnätet görs där analys av ålder, material, markförhållanden med mera vägs in. Investering i fjärravläsningsystem fortgår för bättre uppföljning och kontroll av förbrukning och beräkning av förluster i ledningsnätet.

Samtliga kommunala vattentäkter har fastställda skyddsområden

Fri passage vid Rödja kvarn

Under våren 2020 byggdes ett omlöp i Gamlebyån vid Rödja kvarn. Nu kan fiskarna simma fritt hela vägen från Gamlebyviken ända upp till sjön Rummen. Havsöringen och flera andra fiskar är beroende av strömmande vatten för sin fortplantning och uppväxt. För några år sedan byggdes en fisktrappa vid Åby i Gamleby och vid Skramstad revs ett annat vandringshinder ut. Nu har hela den återstående sträckan av Gamlebyån öppnats upp för vandrande fiskar. För att inte skada den gamla kulturmiljön byggdes ett omlöp parallellt med den gamla åfåran. Grus och stenar har lagts i på lämpliga platser för att skapa lekbottnar och skydd. Provfiske har visat att öringyngel hittat vägen uppför vattendraget.

Åtgärdande av små avloppsanläggningar har hög prioritet

I Västerviks kommun har ca 15 % av husen enskilda avlopp, totalt ca 8000 varav hälften har bedömts ha dålig rening. Sedan 2007 pågår ett systematiskt arbete med att se till att förbättra enskilda avlopp. Fastighetsägare med avlopp som inte uppfyller lagkraven uppmanas att åtgärda avloppet inom 2 år. Målet är att samtliga enskilda avlopp ska uppfylla lagkraven och övergången till hög skyddsnivå. Totalt har över 5300 avlopp inventerats, varav ca 3810 har åtgärdats. 2020: ca 300 inventerade avlopp (hus) - ca 200 åtgärdade avlopp (hus)

Ny Dagvattenstrategi antagen

Dagvattenstrategin innehåller mål och principer för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering inom Västerviks kommunkoncern. Dagvattensystemen ska klara ett förändrat klimat med större variationer i flöden och intensivare regn utan att dagvatten skadar byggnader, orsakar olägenhet eller försämrar statusen i sjöar, vattendrag och grundvatten. Eftersom många aktörer är inblandade i dagvattenfrågan har stor vikt lagts vid ansvarsfördelning vid både drift och nybyggnation. En nyhet är att det vid nybyggnation ställs krav på fördröjning av dagvatten på egen tomt. Multidammen vid Ernebergsfältet i Gamleby har färdigställts, bevattningsdammar har även anlagts i anslutning till kyrkogården vid Örbäcken i Västervik. Västerviks Bostads AB har under året startat en inventering av dagvattensituationen inom sina fastigheter i syfte att planera kommande åtgärder kopplat till klimatanpassning och vattenhushållning.

Ombyggnad av Lucerna avloppsreningsverk

Bakgrunden till ombyggnationen är mark och miljödokumentens skärpta krav på kväverening av avloppsvattnet från Lucerna. Konsekvensen av de skärpta villkoren innebär att en omfattande ombyggnation av reningsverket nödvändig. Förstudie med förslag på hur verket ska anpassas och byggas ut har tagits fram. Entreprenadstart bedöms kunna inledas andra kvartalet 2022 efter att den detaljerade projekteringen är klar. Ombyggnationerna beräknas vara klara 2025.

Avloppsslam blir till jord och biogas

Tungmetaller och andra gifter följer med avloppsvattnet till reningsverk där de delvis fälls ut i slammet. Kviksilver, kadmium och bly är utpekade som särskilt farliga ämnen. Det genomsnittliga innehållet av tungmetaller i slam vid samtliga Västerviks avloppsreningsverk har minskat och nationella gränsvärden klaras med god marginal. Slammet rötas för produktion av fordonsgas. Slamresterna komposteras och kan återvinnas som anläggningsjord.

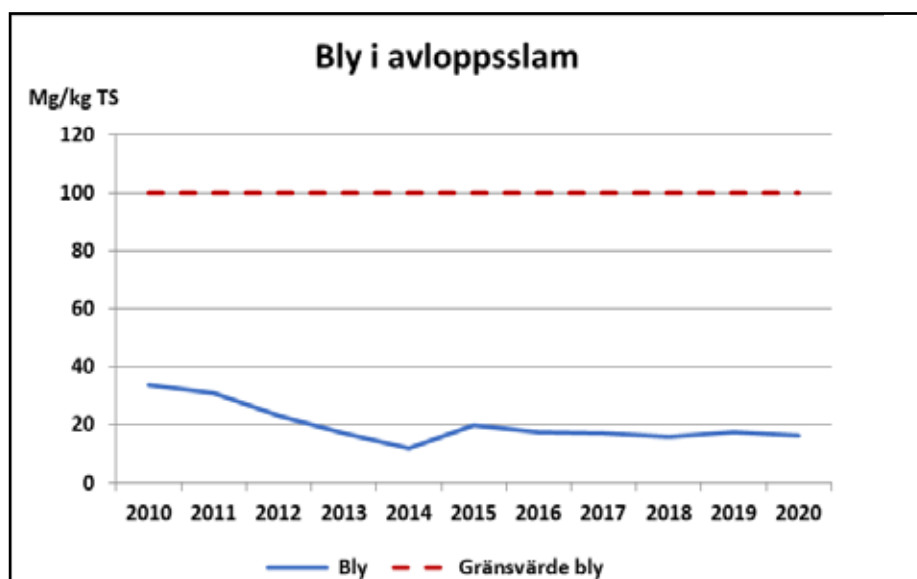
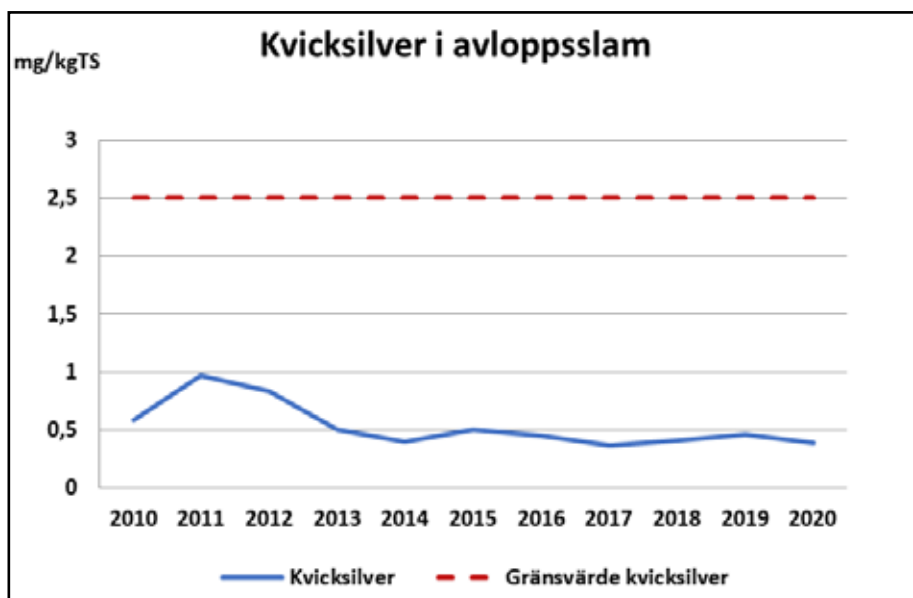
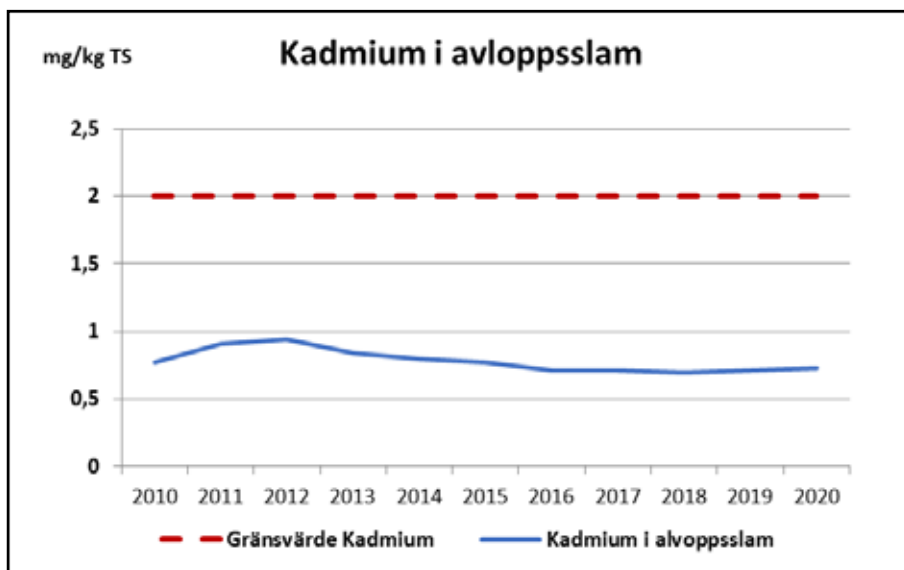

Omlöp vid Rödja kvarn

Multidamm vid Erneberg

*Gränsvärdena för
bly, kadmium och
kvicksilver
i slam klaras
med god marginal*

Hållbar energi för alla

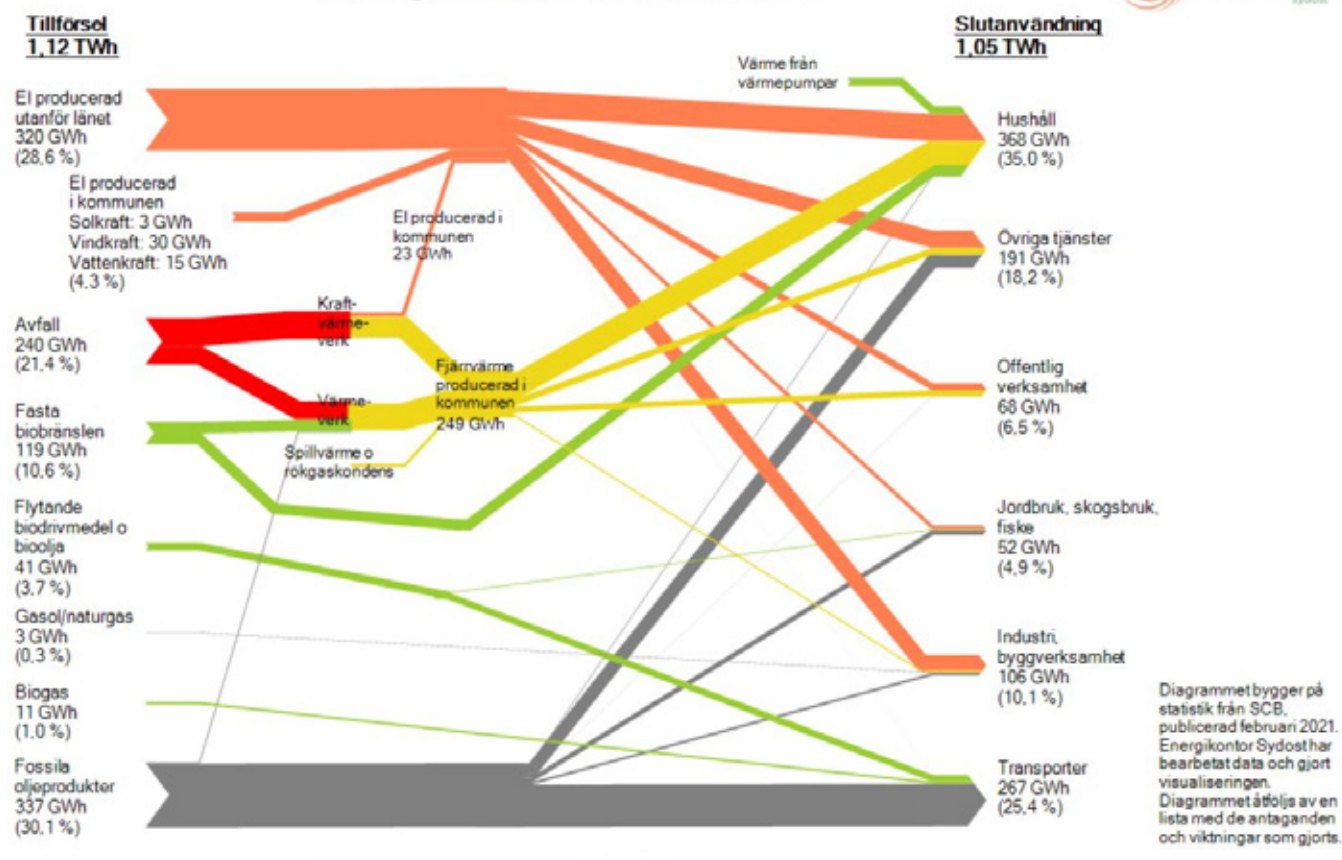
Målet innefattar tillgång till pålitlig energi, övergång från fossilbränslen till förnybara bränslen och ett fördubblande av den globala takten i energieffektiviseringen till 2030. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland med ett energisystem baserat på 100 % förnybar energi.

Energibalans för hela kommunen

Energibalansen visar hur energiflödet såg ut i stora drag år 2019. Den ger en bild av de övergripande energiflödena i Västerviks kommun som geografiskt område och visar var möjligheterna och behoven finns. En effektivare energianvändning i byggnader och verksamheter sparar både pengar och miljö.

Energibalans, Västervik, 2019

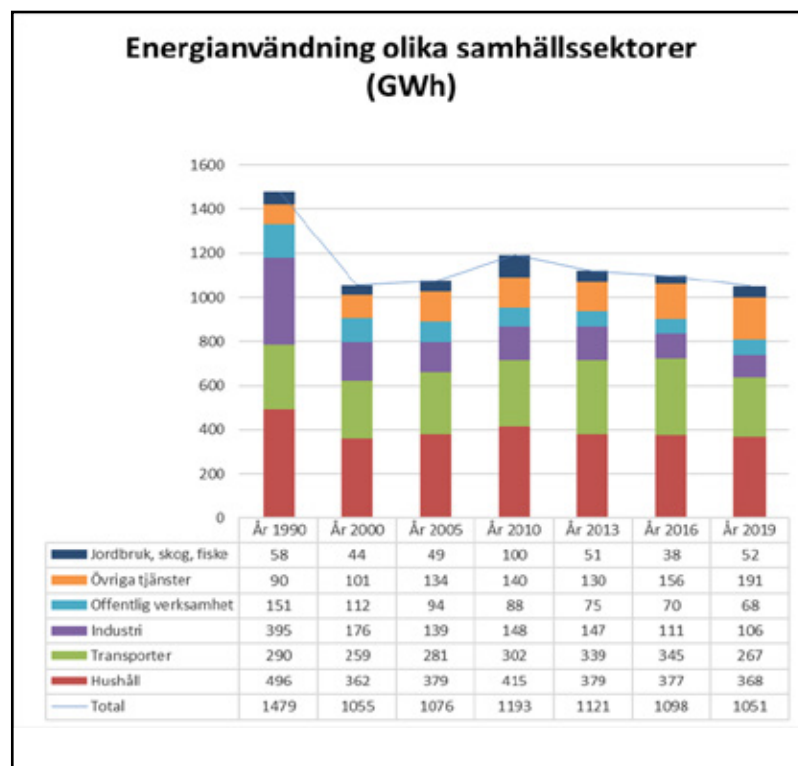

Västerviks Värmeverk - Stegeholm

Liten minskning av totala energianvändningen

Totalt användes i hela Västerviks kommun strax över 1 TWh (1050 GWh) under år 2019. Användningen har generellt legat lite högre sedan år 2000 men tendensen sedan år 2010 har varit att användningen minskar. Målet om att minska den totala energianvändningen inom kommunen som geografiskt område med 20 % till år 2020 räknat från år 2008 har inte uppnåtts. Den sektor som använde mest energi år 2019 var "Hushåll". Transportsektorn är näst störst.

Energianvändningen fördelat på olika samhällssektorer. (Energikon-tor Sydost 2021)

Kommunkoncernens energianvändning

Energianvändningen i samband med kommunkoncernens tjänsteresor med bil och lätt lastbil minskade kraftigt under 2020. Det minskade tjänsteresandet under 2020 beror till största delen på Corona-pandemin. Minskningen var totalt 18 % i förhållande till utgångsvärdet år 2012 (1100 kWh per heltidsanställd). Målet på 20 % minskning till år 2020 uppnåddes således inte. Utbyte till LED inom den offentliga belysningen har fortsatt under året. Flera laddplatser för elfordon har anlagts, både inom kommunkoncernens regi och av privata fastighetsägare. Sedan 2016 är 100 % av den el som köps in till kommunkoncernen förnybar. Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler (ej bostäder) var 95%.

Strömavbrott

Hållbar energi handlar även om att säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. En indikator är den totala avbrottstiden för elavbrott (längre än 3 minuter). För kommunen som helhet var det strömavbrott under 142 minuter/kund under 2019, vilket var en liten minskning från 149 minuter/kund året innan. Västerviks Kraft Elnät AB hade betydligt kortare perioder med avbrott; 46 minuter/kund under 2020 jämfört med 38 minuter/kund 2019. Strömavbrotten är ojämnt fördelade i kommunen. Fler drabbas av strömavbrott på landsbygden.

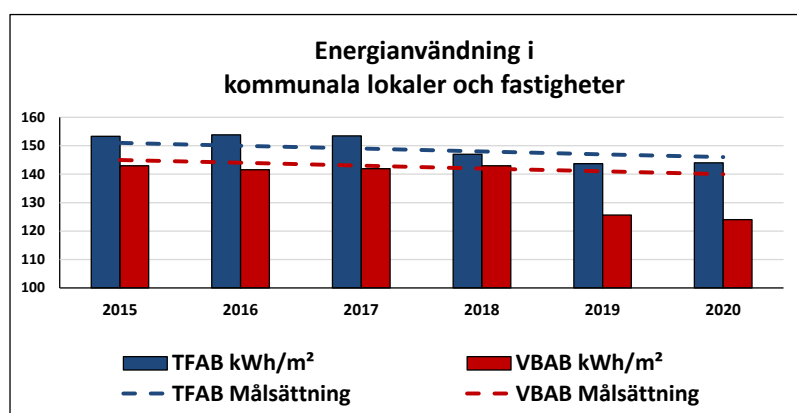
Hushållssektorn
använder
mest energi

Ökad energieffektivisering i kommunens fastigheter

Kommunkoncernen har stora möjligheter att föregå med gott exempel vid genomförande av energieffektiviseringsåtgärder. Både Bostadsbolagets och Tjust Fastigheters lokaler hade en minskad energiförbrukning under 2020. Målet om minst 5 % minskning av energianvändningen i kommunens lokaler och fastigheter till år 2020 har uppnåtts både för VBAB (-10, 3%) och för TFAB (-6,5 %). TFAB och VBAB har arbetat med energieffektivisering i många år och tar alltid hänsyn till detta vid ny-, om- och tillbyggnation. I Västervik finns också flera privata större fastighetsägare med höga ambitioner inom stadsbyggnad och energiåtgärder. Alla nybyggnader görs minst enligt de nya byggnormerna och där är energibehoven enligt lagkraven mycket låga. Mest kvar att göra är i det befintliga fastighetsbeståndet. 2020 var energianvändningen i befintliga bostäder och lokaler inom VBAB 124 kWh/m² respektive TFAB bestånd 144 kWh/m².

Solpaneler på Edshöjdens äldreboende

Energianvändning i kommunala lokaler och fastigheter i Västerviks kommun, normalårs korrigerat (VBAB/TFAB 2021) OBS bruten y-axel.

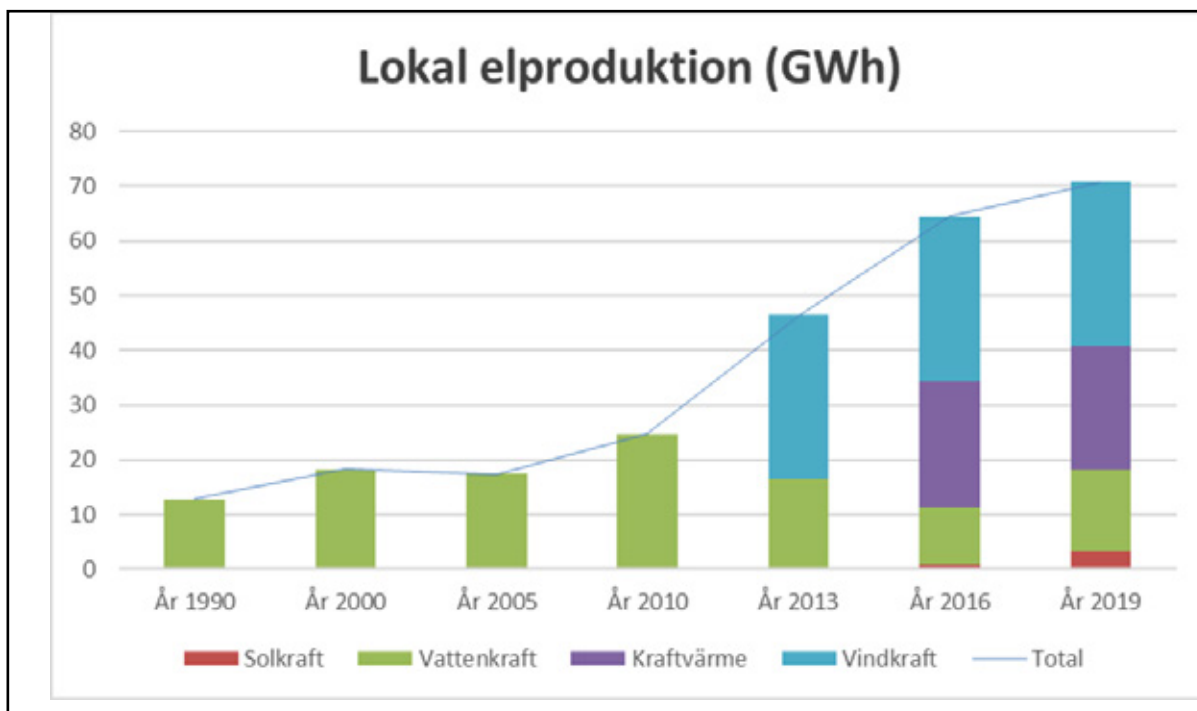
Lokal produktion av energi

Uppvärmning av fastigheter domineras av fjärrvärme baserad på biobränslen och avfall i Västerviks stad och biobränslen i Gamleby och Ankarsrum. Pellets, ved och värmepumpar är också vanligt, särskilt där fjärrvärme inte kan erbjudas. Produktionen av förnyelsebar energi ökar både genom initiativ från kommunala och privata aktörer. Västervik Miljö & Energi har fjärrvärmenätet i Ankarsrum och Gamleby förutom nätet i Västervik, med huvudanläggningen för fjärrvärmeproduktion Stegeholmsverket, där det också produceras el i kraftvärmeverk. Kraftvärmepannan kan under optimala förhållanden producera uppemot 30 GWh per år. Under 2020 producerades endast ca 9 GWh elenergi i Stegeholmsverket jämfört med 23,4 GWh 2019. Stegeholmsverket drabbades av stora driftsstörningar under året. Planering pågår för ett nytt värmeverk i Gamleby och på sikt kommer även stora förändringar att genomföras på Stegeholmsverket i Västervik.

Energi- och klimatrådgivning under 2020

Under året har det varit stort fokus på solenergi och elbilsladdning. Totalt har energi- och klimatrådgivaren tagit emot 323 förfrågningar. Av dessa handlade ca 70 om solenergi. Undefär lika många frågor handlade om laddstolpar för elbilar. Bredden av frågor är stor och rymmer allt från hur man lever mer klimatanpassat till tekniska frågor om värmesystem.

Kommunens 6 vindkraftverk ger största andelen av den lokalproducerade elenergin.

Utvecklingen av elproduktion från olika lokala energikällor i Västerviks kommun Energianvändningen fördelat på olika samhällssektorer. (Energikontor Sydost 2021)

Produktionen av solenergi är under snabb utveckling.

Västerviks kommun toppar länet med Micro-producerad el. Kommunkoncernen har tre fastigheter med solelproduktion på taken med en yta om totalt 515 kvadratmeter; Totebo hallen, Edshöjden samt Dalsgården i Gunnebo. Dessa kan tillsammans ge 72,8 MWh per år. På Edshöjden finns även solpaneler för värme.

Biogas från slam

Västervik Miljö och Energi AB producerar även fordonsgas från avloppsslam och matavfall. Gasen säljs i en lokal biogasmack. Många fordon i kommunens fordonsenhet går på biogas. Biogasmacken drivs av Svensk Biogas AB. Biogasverksamheten i bolaget har under året haft återkommande svårighet att komma upp i den gasproduktion som planerats.

Elproduktion 2020:

Kraftvärme: 8,8 GWh

Elproduktion 2020:

Vindkraftsel: 33,4 GWh (6 anl.)

Vattenkraft: 10,6 GWh (11 anl.)

Solel: 2,8 GWh (364 anl. - ut på nätet)

Fjärrvärmeproduktion 2020

Fjärrvärme: 237 GWh

Fordonsbränsleproduktion 2020

Biogas100: 3,1 GWh

*I Västerviks kommun
finns goda förutsätt-
ningar
för solenergi*

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

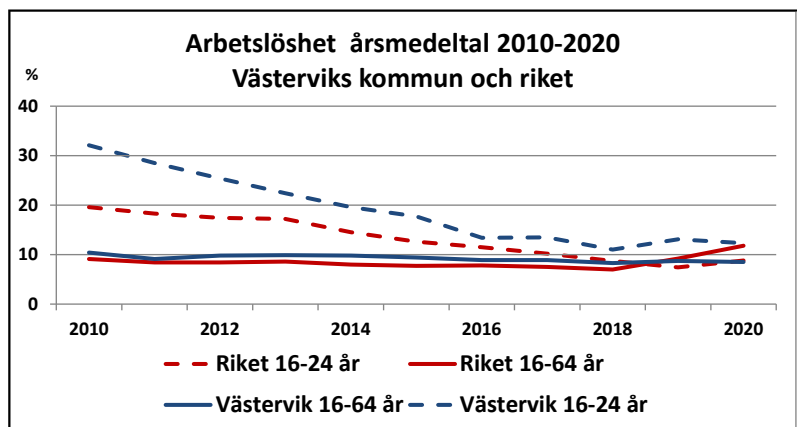
Målet innebär att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Kommunen har en central roll i att rusta medborgarna för framtidens arbetsmarknad och att skapa ett gott företagsklimat lokalt samt vara en attraktiv arbetsgivare.

Näringsliv i förändring

Västerviks kommun utgör en egen arbetsmarknadsregion (FA-region). Det senaste decenniet och framgent ser vi en utveckling där de stora industrierna har omlokaliseras utomlands samtidigt som medelstora industrier, offentliga institutioner och tjänsteföretag utgör basen för arbetsmarknaden parallellt med att handel, besöksnäring och gröna näringar blir alltmer betydelsefulla.

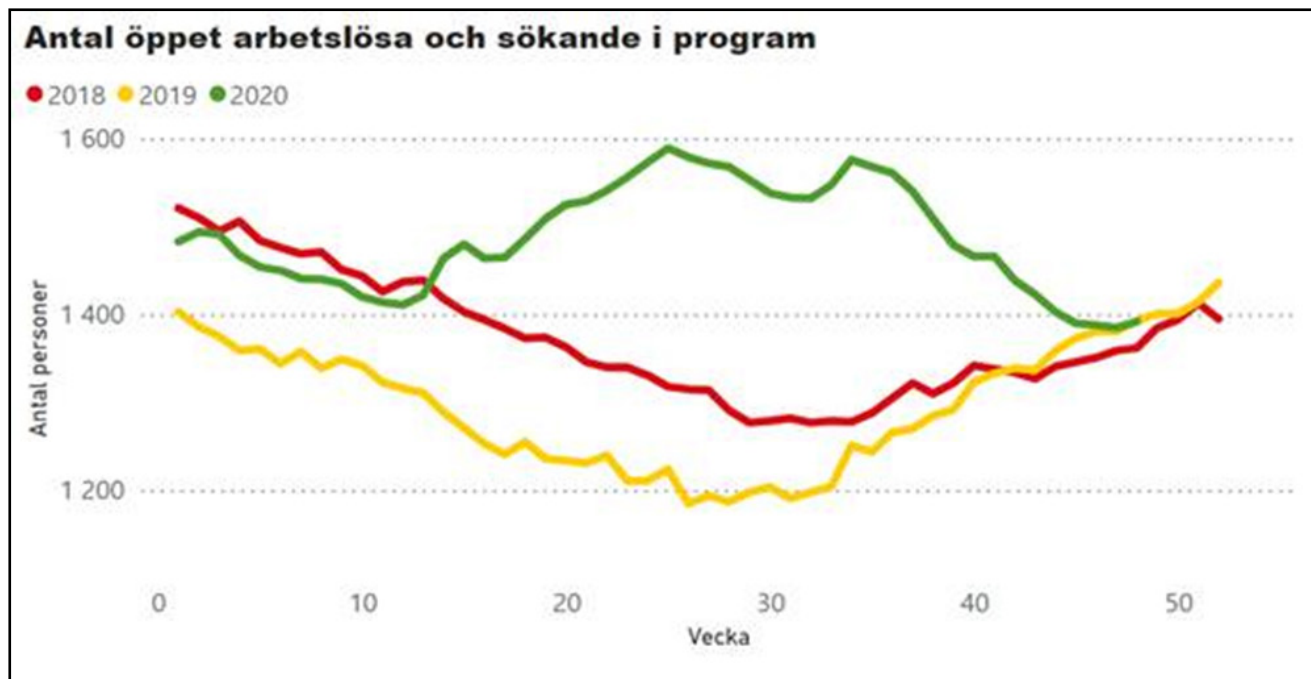
Minskad arbetslöshet i Västervik under 2020

I samband med pandemin har nationella prognoser kring arbetsmarknad pekats mot högre arbetslöshet och mindre efterfrågan på arbetskraft i utsatta branscher. Arbetsförmedlingens bedömning för år 2020 och 2021 var en fortsatt dramatisk ökning av arbetslösheten och historiskt höga nivåer av långtidsarbetslösa. Nationellt har vi högsta arbetslösheten sedan millennieskiftet med en ökning på 1,4 %. Men i Västerviks kommun har arbetslösheten minskat med 0,2 % under samma period. Under december månad var totalt 1 433 personer arbetslösa i Västerviks kommun, en minskning med 19 personer. Samma period har antal unga arbetslösa minskat med 33 personer och andelen arbetslösa unga minskat från 13,1 % till 12,3 %. Inom gruppen utrikesfödda har arbetslösheten minskat med 3,8 %. Största delen av 2020 har Västervik haft en lägre arbetslöshet totalt jämfört med riket. Andel långtidsarbetslösa (mera än 12 månader) i kommunen har minskat med 6,5 % (-23 personer). Antal nyanmälda lediga platser har ökat från 316 till 451.

Arbetslöshet i Västerviks kommun och riket 2010 till 2020
(Arbetsförmedlingen)

Arbetslösheten
i kommunen
minskade 2020

Källa: Arbetsförmedlingen, sammanställt av Region Kalmar län

Se man på hela 2020 har Västerviks kommun haft en utveckling av arbetslösheten som avviker mot tidigare år. I grafen nedan kan observeras att arbetslösheten ökade under sommarmånaderna när den normalt faller för att minska under hösten och vid slutet av året nå samma nivå som 2018 och 2019

Under 2020 har farhågorna från och effekterna på näringslivet i Västerviks kommun skiftat. Västerviks kommun tagit beslut om genomförande av ett antal åtgärder för att stötta näringslivet som drabbas ekonomiskt av pandemin och de restriktioner som Folkhälsomyndigheten, Region Kalmar län och andra myndigheter har infört. Utgångspunkten för dessa åtgärder har varit att undvika att det lokala näringslivet drabbas av konkurser för företag som i ett normalår hade fortsatt att kunna bedriva sin verksamhet. Jämfört med 2019 har vi sett en marginell ökning av antalet konkurser under 2020, både avseende antal företag som har gått i konkurs och antalet anställda som har berörts av konkurser. Störst påverkan på antalet berörda anställda 2019 hade konkursen av Ankarsrum Die Casting med 37 anställda och för 2020 Ankarsrum Motors med 57 anställda. Dessa bägge konkurser stod för ca två tredjedelar av det totala antalet berörda anställda. Det ska noteras att bägge företagen har återuppstått med andra ägare.

Besöksnäring

På grund av reserestriktioner orsakade av Corona-pandemin har antalet besökare minskat under 2020. Vi har dock klarat oss bättre än övriga Sverige. I riket minskade antalet gästnätter med 37% jämfört med 2019. I Västerviks kommun minskade gästnätterna med ca 13%. De utländska gästnätterna minskade kraftigt, medan de inhemska gästnätterna ökade något. Totalt antal gästnätter var 352 525.

Gästnätterna i Västervik minskade "bara" med 13% under 2020

Företagsklimat

Det lokala företagsklimatet, så som det mäts av Svenskt Näringsliv, visade på en liten förbättring 2020 jämfört med föregående år. Nåvån ligger dock fortfarande mycket lågt jämfört med övriga kommuner i landet. Kommunen deltar i SKR:s mätning "Öppna Jämförelser företagsklimat", där vi når målet om ett NKI på 70. Det finns signifikanta förbättringar vad avser kommunal service, medan kommunen bedöms mycket lågt vad gäller hur kommunen konkurrerar med privata företag samt den strategiska infrastrukturen. Arbetet med att ytterligare förbättra företagsklimatet i kommunen, genom 44-punktsprogrammet, har fortsatt under 2020. Här kan bland annat nämnas fler företagsbesök servicelöften för detaljplaneprocessen och serveringstillstånd, coaching för chefstjänstemän i bemötande/företagarperspektiv samt intensifierat samarbete med Team Östergötland.

Nyföretagande

Trots den påverkan och oro som pandemin skapade ökade antalet företag i Västerviks kommun 2020. 192 nya företag startades under första halvåret, en ökning med 47 företag jämfört med 2019. Det var den högsta ökningen av nya företag de senaste sju åren och bröt en tidigare minskande trend. Den starka ökningen bidrog till att andelen nya företag som andel av totalt antal företag i kommunen ökade kraftigt och börjar att närma sig riksgenomsnittet

Kommunens ekonomi

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning, vilket betyder att det ekonomiska resultatet ska vara positivt, sett över en längre period. Grundtanken är att dagens kommunmedborgare ska finansiera sin egen kommunala välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop, eller skjuta upp betalningen till framtida generationer. En grund i god ekonomisk hushållning är att intäkterna överstiger kostnaderna och att det finns marginaler för att finansiera investeringar och pensionsåtaganden. Kommunen har ett positivt balanskravsresultat och nettokostnaderna understiger nettointäkterna samtidigt som soliditeten är stabil. Primärkommunen har fortfarande inga lån. Kommunens rating av kreditvärdighet hos Kommuninvest är fortsatt mycket god. Bedömningen är att god ekonomisk hushållning uppnås i kommunen.

För 2020 hade KF beslutat om två finansiella mål för kommunen. Det ena var att resultatet skulle uppgå till minst 0,7 % av skatteintäkter och kommunal utjämnings (dvs 15,7 mnkr). Under året ändrades budgeterat resultat så målet blev till slut 0,6 % (12,7 mnkr). Årets resultat blev 1,1 % och överstiger därmed målet. Det andra finansiella målet var att kunna finansiera investeringar med egna medel (resultat + avskrivningar) sett över en femårsperiod. Kommunen har under 2020 investerat 67,9 mnkr. Investeringsbudgeten för 2020 var beslutad till 94,4 mnkr. En stor del av de investeringsintensiva verksamheterna återfinns i de kommunala bolagen. Årets investeringar rymmer inom investeringsutrymmet (resultat och avskrivningar sett över fem år) och målet om självfinansiering har uppnåtts.

*Kommunen uppnådde
de finansiella målen*

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet innebär att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Att investera i hållbara företag, industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.

Västervik är en "mellanlägeskommun".

Relationerna med större städer är relativt svaga och dessutom finns inte heller någon tydlig specialisering vare sig mot boende eller arbete. Konsekvensen blir att kommunen behöver vara bättre på att själva leverera det medborgarna efterfrågar i form av arbetstillfällen och boendemiljöer. Satsningar på vägar, järnvägar och IT är viktiga för att öka den regionala tillgången på arbetstillfällen, för att bedriva företagsverksamhet och därmed åstadkomma en långsiktigt hållbar tillväxt. Goda kommunikationsmöjligheter, både fysiska och digitala, är idag ofta en grundförutsättning för företag och smarta arbetssätt.

Pendling och kollektivtrafik.

Under 2019 ökade utpendlingen från kommunen samtidigt som inpendlingen minskade något jämfört med 2018 (Negativt pendlingsnetto på 1057 personer) Antal personer som både arbetar och bor i kommunen var 14 423 vilket är 145 fler än året innan. Restiderna till närliggande städer och orter har legat på ungefär samma nivå det senaste året. Mellan Västervik och Vimmerby tar det 55 minuter med buss. Till Kalmar tar det ca 2,5 timmar. Det finns inga pendlingsförbindelser längs E22 över länsgränsen till Östergötland.

Under 2020 minskade resandet med kollektivtrafiken (KLT) inom kommunen med 28%. Antal resor (påstigningar) per invånare gjorda med kollektivtrafik inom Västerviks kommun var 15 per kommuninvånare jämfört med 21 under 2019. 78% av kommunens befolkning bor i kollektivtrafiknära lägen, d.v.s. har en trafikerad hållplats inom 500 meter från folkbokföringsadressen. En trafikerad hållplats är hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelvägen. Genomsnitt för riket som helhet är 81 % och i Kalmar län är det 60%.

Kommunen har övertagit två skärgårdsbåtar för persontrafik. Hammarö sjötrafik har som ny entreprenör under 2020 tagit över driften av skärgårdstrafiken för de ombyggda och upprustade skärgårdsbåtarna, som efter publik omröstning fick de nya namnen Ellen Key och Kung Märta. Båtarna drivs med diesel och i december 2020 fick kommunen stöd från Tillväxtverket för att ta fram en förstudie som ska titta på förutsättningarna för att konvertera båtarna till elhybrid-drift. Syftet är att minska utsläppen av fossil koldioxid och få en mer hållbar skärgårdstrafik. Totalt genererar båtarna ca 250 000 kg koldioxid per år.

Ellen Key körde i skärgårdstrafik 2020

*Minskat resande
med
kollektivtrafiken*

Streetsmart

Under 2020 fotades gatuvyer över gång och cykelnätet i kommunen samt utökning av några områden som förändrats mycket under det gångna året. Allt finns tillgängligt i verktyget Streetsmart som tillhandahåller bilder över gatumiljön.

Ökad digitalisering 2020

Coronapandemin har påskyndat den digitala utvecklingen. Pandemin har inneburit ett stort kliv inom digitaliseringen av kommunen. Den digitala mognaden inom kommunens verksamheter har på kort tid ökat rejält. Kompetensutveckling och många möten, såväl interna som externa, hålls digitalt inom samtliga verksamheter, även undervisning på gymnasiet och Komvux har fått ske digitalt. Digitaliseringen omfattar såväl ökning av antalet digitala verktyg, att göra digitala hjälpmedel tillgängliga samt att förbättra kompetensen gällande användandet. Arbetet med e-tjänster har fortsatt liksom implementeringen av e-arkiv och e-signering. Socialnämnden har tagit fram en digitaliseringsstrategi att arbeta efter när det gäller införande av digitalisering och ny teknik. Det handlar till exempel om införande av nyckelfri hemtjänst, trygghetskameror, mobil dokumentation, digital signering av läkemedel och nytt schemaläggningssystem. Några andra exempel i kommunen är:

- Nya former för distansundervisning
- Möjlighet att digitalt ansöka om försörjningsstöd.
- Fritidsgårdarna livestream och filmade inslag för unga
- Kulturskolans nya elevregistreringssystem
- Bibliotekets digitala stöd för låntagare
- Robotisering inom löneservice

Ökad bredbandsutbyggnad

Att ha tillgång till bredband är idag nästan en förutsättning för att man ska kunna tillgodogöra sig många av tjänsterna vi nu ser som självklara. Ytterst är tillgång till bredband en demokratifråga. I december 2019 hade 92% av alla hushåll och företag i kommunen möjlighet till optofiberanslutning. Under 2020 nåddes målet om 95 % utbyggnad av fiber. Det långsiktiga målet är 100 % där finansiering i första hand ska ske med externa medel. Intern finansiering sker först efter särskild prövning i Västerviks kommuns förvaltnings AB. Stängning av fem telestationer i kopparnätet har förberetts av Telia under 2020, släckningen sker 2021. Mot slutet av året fick VME ytterligare bredbandsmedel via Landsbyggsprogrammet och utbyggnad på flera platser pågår. Det är flera olika företag som bygger fibernät i Västerviks kommun, bland annat Västervik Miljö och Energi AB, Telia, Bredbandsbolaget och IP Only.

Testbädd för drönare

Projektparaplyet Drönare för individ och samhälle handlar om att utveckla en säker infrastruktur för drönare, där forskning, utprovning, certifiering, utbildning mm av obemannade system kan genomföras. En handlingsplan för testbädden antogs under 2020. Insatser i den ska möjliggöra sammanhållen utveckling av drönartestbädden. Ansökningar initieras löpande kring testbädden, nu med handlingsplanen som utgångspunkt.

Ny busshållplats med pendlarparkering vid Jenny

*Pandemin har
skyndat på den
digitala
utvecklingen*

Minskad ojämlikhet

I ett hållbart samhälle har invånarna likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning.

Jämlikhet minskar risken för konflikter och främjar alla människors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen. Ett jämställt samhälle är en förutsättning för ett jämlikt samhälle.

Tillit

Att uppleva tillit är en del av det sociala välbefinnandet. Det handlar om att vara bekräftad och känna sammanhang och tillhörighet i vardagen, i familjen, i skolan, på jobbet och bland vänner och det gäller både det sociala och psykiska välbefinnandet. När man skapar möjligheter till fysiska mötesplatser i vardagen för människor med olika ålder, kön, bakgrund och sociala och ekonomiska förutsättningar, minskar den mentala och sociala distansen mellan medborgarna. Andelen män som uppger att de i allmänhet inte kan lita på de flesta människor har ökat något sedan i början av 2000-talet. Det är framförallt personer, både kvinnor och män med låg utbildningsnivå som har låg tillit till andra.

Inkomstspridning

Ginikoefficient är en ekonomisk måttenhet på ojämlikheten i inkomstfördelning hos en befolkning. Länder och regioner med stor inkomstspridning har hög Ginikoefficient. Inkomstspridningen i Sverige är jämförelsevis låg. Skillnaderna i inkomster mellan invånarna i Västerviks kommun är lägre än i riket som helhet men har ökat från en nivå på ca 0,20 sedan 1980-talet. Ginikoefficienten beskriver bara den disponibla inkomsten och inte skillnader i förmögenhet och inte heller lönenivån.

Servicepunkter

I Västerviks kommun finns åtta servicepunkter i matbutiker. Blackstad upphörde som servicepunkt under år 2020, Lofthammar tillkom. En nionde servicepunkt finns sommartid på Hasselö. Där kan man utöver att ta del av kommersiell service bland annat få hjälp med att hitta information på kommunens hemsida och med att komma i kontakt med rätt person på kommunen som under året har fattat beslut om utökat stöd till, och genom, servicepunkterna, till exempel utökat hemsändningsbidrag. Kommunen arbetar i dialog med punkterna för att utveckla servicen, vilket har skett under året.

2020 har varit ett utmanande år för de mindre matbutiker. Alla har inte samma utveckling, vissa har gått väldigt bra medan andra har fortsatt utmaningar i lönsamheten. Under 2020 erbjöd Region Kalmar län i samarbete med kommunerna utökad hemsändning till invånare. Personer i riskgrupp erbjöds kostnadsfri hemkörning av varor i mindre orter, om servicepunkten hade möjlighet att stå för transporten. Det har utnyttjats i stor grad i delar av kommunen.

Servicepunkt.

*Cirka 30 %
saknar tillit
till andra
människor*

Kalmarsund Pride

Västerviks kommun var arrangör tillika huvudsponsor av den digitala invigningen av Kalmarsunds Pridefestival från en studio i Västervik. Med ett späckat program på cirka tre timmars livesändning deltog bland annat jämställdhetsministern samt landshövdingen för Kalmar län. Samtal med artister såsom Tony Irving och Fab Freddie var ett uppskattat inslag. Det bjöds på musik och panelsamtal. Invigningen kan ses som ett avstamp för ett vidare arbete med HBTQI frågor. Syftet är att uppmärksamma arbetet med att skapa ett inkluderande samhälle fritt från begränsande normer, fördomar och diskriminering.

Ökning av nyanlända i arbete

Ett mått på integration är andel nyanlända flyktingar som lämnat Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och börjat arbeta eller studera. Ökningen är densamma i hela landet. Andel i % som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera. Status efter 90 dagar i arbete omfattas arbete utan stöd, nystartsjobb, extratjänster och arbete med stöd. I studier räknas de som studerar på den utbildning som berättigar studiemedel. (Källa: SCB). Även antalet egenbosatta, nyanlända personer till kommunen har minskade. Under året har 28 vuxna och 25 barn/ungdomar tagits emot.

Mötesplatser för kultur

Bibliotek, kulturskola och fritidsgårdar är viktiga aktörer i samhället där öppethållandet värnas. Sektorn har varit hårt drabbad av den pågående pandemin. Arrangemang och evenemang har ställts in eller skjutits upp och kulturverksamhet och andra mötesplatser har under stora delar av året varit tvungna att hålla stängt för att minska smittspridningen. Även om vi sett resultat av stor kreativitet gällande omställning utifrån de nya förutsättningarna finns det mycket som inte kunnat genomföras under året

Sommartorg på Grönsakstorget 2020

IT-cafeerna har till syfte att ge äldre möjlighet att lära sig hur olika digitala verktyg, såsom dator, surfplatta och mobil fungerar och vad de kan användas till. Därigenom kan äldre få en förenklad vardag, ökad självständighet. Syftet är också att IT-caféet ska vara en social och förebyggande verksamhet som minskar risken för ensamhet, sjukdom och demens. Tyvärr har pandemin gjort att verksamheten tillfälligt pausats men målsättningen är att starta upp så fort restriktionerna lättas.

Nya mötesplatser i Gränsö naturreservat

I början av 2020 invigdes nya Bondbackens rast- och aktivitetsplats med nya möbler och grillar. De nya mötesplatserna har under året lockat ut många besökare. Senare skapades även en rastplats vid Kroken längre ut på Gränsö som nu blivit mer anpassad för rullstolsburna och äldre. Längst ut på Gränsö udde finns möjlighet att både grilla och sitta bekvämt och njuta av den fina utsikten. En ny brygga och snorkelled har också kommit på plats vid udden. Även andra vandringsleder och grillplatser i kommunen har varit välbesökta under 2020.

*Fler nyanlända
i arbete*

Hållbara städer och samhällen

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering.

Positivt flyttningsnetto trots minskat invånarantal

Målet är ett positivt flyttnetto. På den positiva sidan kan noteras att kommunen hade ett positivt inrikes flyttnetto (+30) för första gången sedan 2009. Kommunens befolkning uppgick till 36 655 personer den 31 december 2020. Antal invånare i Sverige var 10,4 miljoner vid årsskiftet 2020/2021.

Under 2020 minskade kommunens befolkning med 24 personer. Den främsta förklaringen till minskningen är ett födelseunderskott på 137 individer, vilket är i nivå med tidigare år. Det som främst skiljer 2020 från de senaste åren är att kommunen hade betydligt lägre utrikes inflyttning. Förklaringen till detta är naturligtvis pandemin. Utrikes flyttnetto visade trots det ett överskott, +82. Vad gäller dödstalet (460) var det något högre än snittet för de senaste fem åren, men absolut inte exceptionellt. Dödstalet i kommunen var högre både perioden 2012–2014 och 2016.

Demografisk obalans

I Västerviks kommun råder obalans genom en sned åldersfördelning och en hög andel äldre jämfört med antalet kommuninvånare i arbetsför ålder. Den demografiska utvecklingen påverkar i hög grad kommunens verksamheter. Den stora utmaningen är den allt äldre befolkningen. Den demografiska försörjningskvoten i riket som helhet är 0,77.

Ökat bostadsbyggande

Bostadsbyggandet i kommunen har ökat de senaste åren. Men även efterfrågan på bostäder. Efterfrågan har växt mer än bostadsökningen. Det finns få lediga bostäder, i både centralort, tätorter och på landsbygden. Det har sökts fler lov om nybyggnationer av bostäder utanför tätorterna än under tidigare år. 2020 antogs 8 detaljplaner:

- Trollbäret 1 och Ormbäret 1
- Katedern 11 centrum och särskilt boende
- ÄDP kv. Läkaren m.m.
- Mullskopan
- Hagaområdet (kv Stenbocken)
- Örbäckenområdet
- Ytterby 1:19, Stora Askö
- Hallmare havsbad

Sista kvartalet 2019 färdigställdes Etapp 1 på Ekhagen, Trygghetsboendet i Gamleby och det särskilda boendet i Gunnebo med 13, 20 respektive 30 lägenheter. Under 2020 har ytterligare 34 lägenheter färdigställts i Didrikslund. Det innebär ett tillskott i beståndet med nästan 100 lägenheter inom ett år.

Årets sommarstad 2020

Västervik utsågs också till årets sommarstad i Reseguidens årliga tävling vilket tillsammans med ett allmänt "hemes-trande" bidragit till ett ökat antal besökande i sommar.

Ny utsmyckning på Skeppsbrokajen

Västervik
blev årets
Sommarstad 2020

Högt tryck på hyresmarknaden

Västerviks Bostads AB (VBAB) har under året haft alla lägenheter uthyrda, och när hissinstallationen på Långrevet blev färdigställd i slutet av året uppnåddes det långsiktiga målet med 65 % tillgängliga lägenheter. I Utmärkelsen Svensk Kvalitet erhöll VBAB ett erkännande för hållbar verksamhetsutveckling. VBAB började under 2019 ställa om hela sin verksamhet med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Ett samarbete inleddes med Sveriges Allmännyttas program för hållbart byggande där man gemensamt arbetar för att minska energianvändningen och bli fossilbränslefria.

Fler cykelbanor

Nya gång- och cykelvägar har anlagts, de större projekten är Lucernavägen, Flisvägen Gamleby samt Ljungbergaskolan. Utöver det har kommunen gjort flera förbättringar i det befintliga gc-nätet på söder. Totalt anlades 620 meter cykelbanor under 2020.

Västervik Street Art Festival

För andra året i rad genomfördes "BANK! Västervik Street Art Festival", ett gatukonstevenemang med många kulturyttringar och skådeplatser runt om i kommunen. Bland annat väggar och elskåp har målats men även många andra konstyttringar har förskönat det offentliga rummet. Totalt har 20 målade konstnärer och en pärlande konstnär målat 20 väggar, 28 kabelskåp, tre markmålningar och flera andra konstutsmyckningar i Edsbruk, Gamleby, Överum, Helgenäs, Blackstad, Skaftekulla, Ullevi, Gagersrum, Odensvi, Ukna och Loftahammar

Låga halter av luftföroreningar

Luftföroreningar har en stor inverkan på hälsan. Årligen dör fler människor i Sverige av luftföroreningar som orsakat cancer-, hjärt- och lungsjukdomar än i trafikolyckor. Luftkvaliteten i Västerviks kommun är jämförelsevis bra. Miljökvalitetsnormerna klaras och miljömålen uppnås för såväl svaveldioxid, kvävedioxid, partikelhalter, och bensen. Mätningarna visar på en tydlig minskning av partikelhalten i Västerviks stad sedan början av 2000-talet. Största utsläppskällan av luftföroreningar i Västervik bedöms vara trafiken. Mätningar av PM10 (dygnsmedelvärden) i gaturum i Västervik pågår under 2021.

Fler är nöjda med att leva och bo i kommunen

Västerviks kommun som en plats att bo och leva på bedömdes senast i SCB:s medborgarundersökning under hösten 2019. Målet är att Västerviks kommun ska vara bättre än riksgenomsnitt uppnåddes. i Nöjd Medborgar Index. Nöjd Region Index ökade till 63 och Nöjd Medborgaranda ökade till 58. Nästa mätning genomförs 2021.

Nya lekparker och nya torg

Gunnebo fick ny lekpark med ny lokalisering och reinvestering har skett i 14 lekplatser med exempelvis ny lekutrustning och nytt fallskydd. Ett nytt torg har byggts på Skeppsbron, vid Pampas marina. Med nya möbler, planteringar och ljusskärmar med båtmotiv från Västerviks historia finns nu ännu en trevlig mötesplats vid havet i centrala Västervik. På Grönsakstorget i Västervik byggdes en tillfällig pop-up-park under sommaren med pingisbord, utelek och sittplatser

Nya cykelbanor och utsmyckning med väggmålningar i Gamleby

Nya lekplatser

*Fler är nöjda med
att bo i
Västerviks kommun*

12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Hållbar konsumtion och produktion

Utgångspunkten är att det som utvinns ur naturen ska kunna användas, återvinnas eller slutligt omhändertas på ett uthålligt sätt med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

Ny Avfallsplan och renhållningsordning

Om alla konsumerade lika mycket som vi gör i Sverige och i Västerviks kommun så skulle det behövas fyra jordklot. Det är förstås inte möjligt i längden. Vi måste därför ställa om och se till att köpa saker som är mer hållbara. En utmaning ligger i att så långt det går, förebygga att det bildas avfall. Genom att ställa krav på att produkter ska hålla hög kvalitet, att de är tvättbara och möjliga att reparera minskar vi avfallsmängderna. Det avfall som trots allt uppstår ska behandlas så resurseffektivt som möjligt och återanvändas eller materialåtervinnas. Det är också nödvändigt att se till så att ämnen som kan vara giftiga för människor och miljö inte sprids. Under 2020 har arbetet pågått med att ta fram en ny reviderad Avfallsplan samt Renhållningsordning för perioden 2021 – 2030.

Arbetet med strandstädning fortsatte under 2020

Sport- och fritidsbibliotek

Sport- och fritidsbiblioteket som öppnade under 2019 har med anledning av coronapandemin varit stängt större delen av året. Det kommer under 2021 att flytta till ny större lokal. Sport- och fritidsbiblioteket drivs av socialförvaltningen Spectra (dagverksamheterna). Man får låna utrustning för sport och fritid. Allting är begagnat och skänkt av invånare, föreningar och sponsorer. Man får låna sakerna i två veckor och kan prova på både helt nya sporter och gamla favoriter. Skridskor, skidor, hopfällbara cyklar, skateboard, bowlingklot, golfklubbor, tennisracket, hjälmar och brädspel.

Strandstädarkartan

För att minska nedskräpningen och planera städinsatser har Västerviks kommun i samverkan med naturum Västervik fortsatt projektet Strandstädarkartan under 2020. Med hjälp av ett digitalt kartverktyg kan allmänheten och olika frivilliga aktörer tillsammans göra en insats för att minska mängderna skräp längs stränderna.

Textilåtervinning

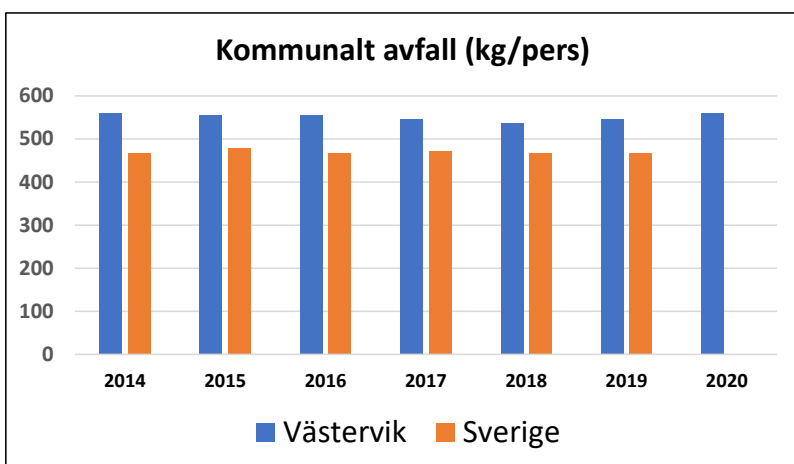
Återvinning av textilier för materialåtervinning samlas in i samarbete med Human Bridge på alla återvinningscentraler. Den textil som kan återanvändas går till second hand butiker eller skickas med hjälpsändningar till behövande. Det som inte kan användas igen sorteras i olika kategorier för återvinning. Vissa delar av fibrerna kan bli råvara för till exempel filter och isolering. Insamlingssystemet säkrar att textilier i första hand återanvänds. För återanvändning av kläder finns sedan tidigare många organisationer och företag

Arbetet med
Avfallsplan och
Renhållningsordning
pågått under 2020

Mer avfall under 2020

Under 2019 samlades totalt 546 kg per person. År 2020 uppmättes de insamlade mängderna till 560 kg. Mängden kommunalt avfall per person har alltså tillfälligt ökat under 2020, vilket sannolikt torde bero på coronapandemin. Målet är räknat från utgångsåret 2014 - då var avfallsmängden 561 kg per person. Till följd av pandemin har mottagningsmängderna av avfall från privatpersoner ökat kraftigt på våra återvinningscentraler (ÅVC:er).

Ökningen av grovavfall och farligt avfall var särskilt stor. Bland annat lämnades ungefär dubbelt så mycket tryckimpregnerat virke förra året jämfört med närmast tidigare år. Återvinningscentralerna har även haft besöksrekord under året. Antalet besök från privatpersoner på kommunens största ÅVC, Målserum, ökade från 46 428 år 2019 till 68 701 år 2020 - över 22 000 fler besök alltså (och då var ändå 2019 ett år med relativt många besökare). Den kraftigaste anstormningen av ÅVC-besök skedde under vår/försommar i samband med pandemiutbrottet.

Avfall som samlats in i Västerviks kommun kg/invånare (VMEAB)

Fler verksamheter inom kommunkoncernen sorterar

Antalet kommunala verksamheter som källsorterar ökar successivt. 95 % källsorterade hösten 2019 och under 2020 uppgav samtliga kommunens verksamheter att det hade införts möjligheter till källsortering. Ett återvinningshus är nybyggt för gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Matsvinn från gymnasieskolans restaurang återvinns och blir till biogas.

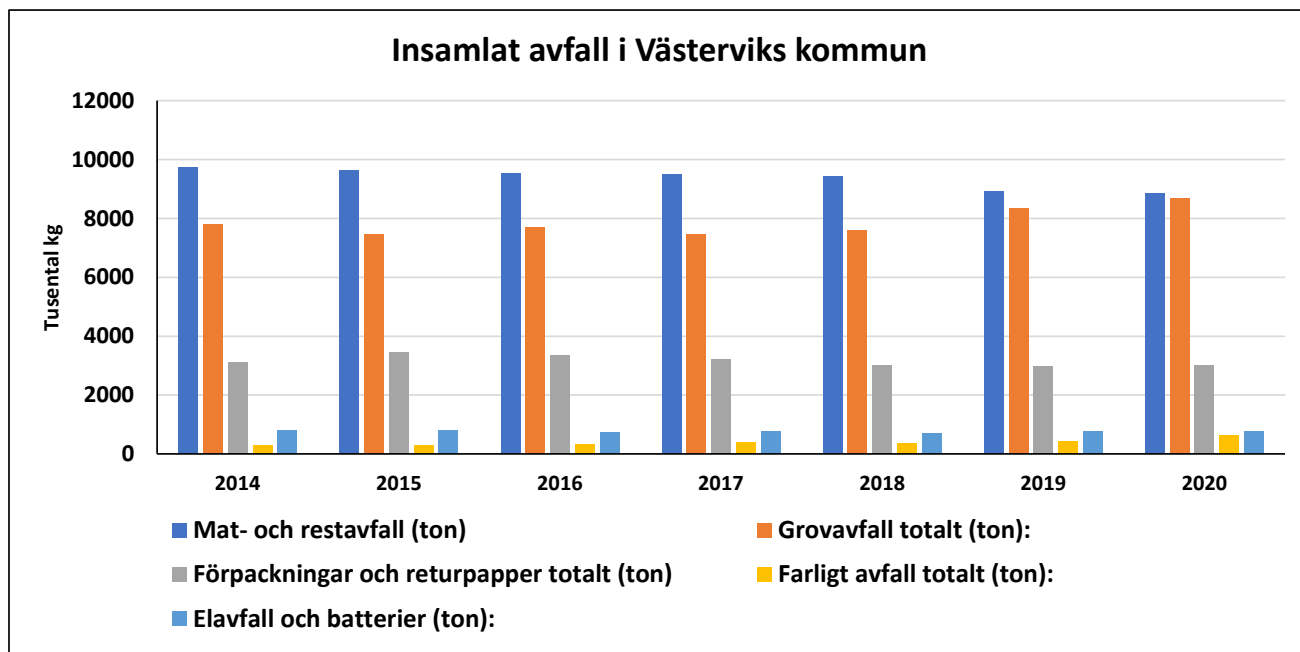

Sortering av avfall

Cirkulärt avfall som resurs - Avloppsslam och matavfall blir till biogas

Ökade
avfallsmängder under
2020

Totala mängder av insamlade avfallsfraktioner i Västervik 2014-2020

Ökad källsortering

Effektiv materialåtervinning kan göras av rena fraktioner av hög kvalitet där materialet ersätter jungfrulig råvara. Fastighetsnära sortering har nu funnits i 10 år i kommunen. Målet var att andelen hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska ha ökat till 90% år 2020. I och med den nya avfallstaxan 2020 upphörde alla abonnemang som innebar helt osorterat avfall. Sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha FNI eller inte, då det är ett lagkrav. Matavfallssortering är valfritt, men gynnas via miljöstyrning i taxan. Det är således 100 % som har ett sorteringsabonnemang. Av villorna som källsorterade, var det 61 % som sorterade sitt matavfall. I flerfamiljshusen var det 50 % som sorterade sitt matavfall. Uppgiften om andelen hushåll i flerfamiljshus som sorterar är baserad på antal lägenheter som är knutna till sorteringsabonnemang.

Materialåtervinning

Ett mått på materialåtervinning är utsorterat avfall enligt producentansvar genom Förpacknings- och Tidningsinsamligen (FTI). Värdet är liksom för tidigare år beräknat enligt Avfall Sveriges modell, där invånarantalet inte enbart tagit hänsyn till fastboende utan även baserats på fritidshusboende, gästnätter i kommunen, samt in- och utpendling. Det visar små variationer jämfört med föregående år. Mängden tidningar som lämnas in sjunker i takt med minskat papperstidningsläsande. Under 2020 insamlades (inom kommunen som geografiskt område (enligt FTI):

Tidningar	24,7 kg/invånare
Pappersförpackningar	19,4 kg/invånare
Metallförpackningar	3,3 kg/invånare
Plastförpackningar	12,1 kg/invånare
Glasförpackningar	22,5 kg/invånare

*Nu har alla
hushåll
sorteringsabonnemang*

Bekämpa klimatförändringarna

Ett förändrat klimat innebär ett ökat hot mot både välfärd, samhälle och miljö. Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Den globala temperaturökningen ska under 2 grader helst max 1,5 grad.

Med klimat menas de genomsnittliga väderförhållandena under en längre tid. Det finns naturliga variationer i klimatet som omväxlande gett upphov till istider och värmeperioder under jordens långa utveckling. Men den snabba förändring som nu pågår, ligger bortom de naturliga variationerna och är till stor del orsakad av mänskliga utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Fossila bränslen är den största källan till utsläppen av växthusgaser. De globala utsläppen behöver på sikt minska till noll för att begränsa klimatförändringarnas omfattning. Om det ska klaras behövs både samhällsförändringar och teknikutveckling. Stärkta ambitioner i klimatsamarbetet globalt och inom EU krävs, liksom skärpta och nya nationella styrmedel. Sveriges nationella utsläpp av växthusgaser har minskat med 26 % jämfört med 1990.

Ökande andel förnybart totalt

Andelen förnybart i den totala energianvändningen i Västerviks kommun (geografiskt område) har ökat från 43 % år 1990 till 54 % år 2019. De stora trafikflödena i kommunen påverkar annars andelen förnybart på ett negativt sätt, eftersom det mesta är fossilt i transportsektorn. Inom hushållssektorn har värmeförsörjningen gått från individuella oljepannor och fjärrvärme baserad på eldningsolja till idag vara mindre fossilberoende tack vare pelletspannor, värmepumpar och fjärrvärme, där avfallet som förbränns i fjärrvärmeverken anses till 80 % vara förnybart och att det också matas in rena biobränslen. Omställningen i industri-sektorn är också tydlig. Det är omställningen mot förnybara drivmedel i transportsektorn som kommer att vara avgörande för att trycka ner behovet av fossila bränslen. Vid slutet av år 2020 var antalet inregistrerade personbilar i totalt inom kommunen drygt 19 000. Av dessa var 91,5 % helt fossilt drivna. 33 % av de personbilar som nyregistrerades under 2020 drevs huvudsakligen av icke-fossilt drivmedel.

Långsamt minskade utsläpp av växthusgaser

År 2018 hade koldioxidutsläppen per capita minskat med 32 % jämfört med år 1990. Målet till år 2020 är 40% minskning från 1990. De totala växthusgasutsläppen 1990 var 286 000 ton (7,2 ton per capita). År 2018 var motsvarande siffra 202 900 ton (5,5 ton per capita). År 2018 har växthusgasutsläppen per capita därmed minskat med 23 % jämfört med år 1990. Framför allt är det utsläppen från uppvärmning av lokaler och bostäder samt industriprocesser som har minskat. Transportsektorn minskar men i långsam takt. Utsläppen från jordbruket har så här långt bara minskat marginellt. Här finns stora utmaningar om vi ska vända trenden.

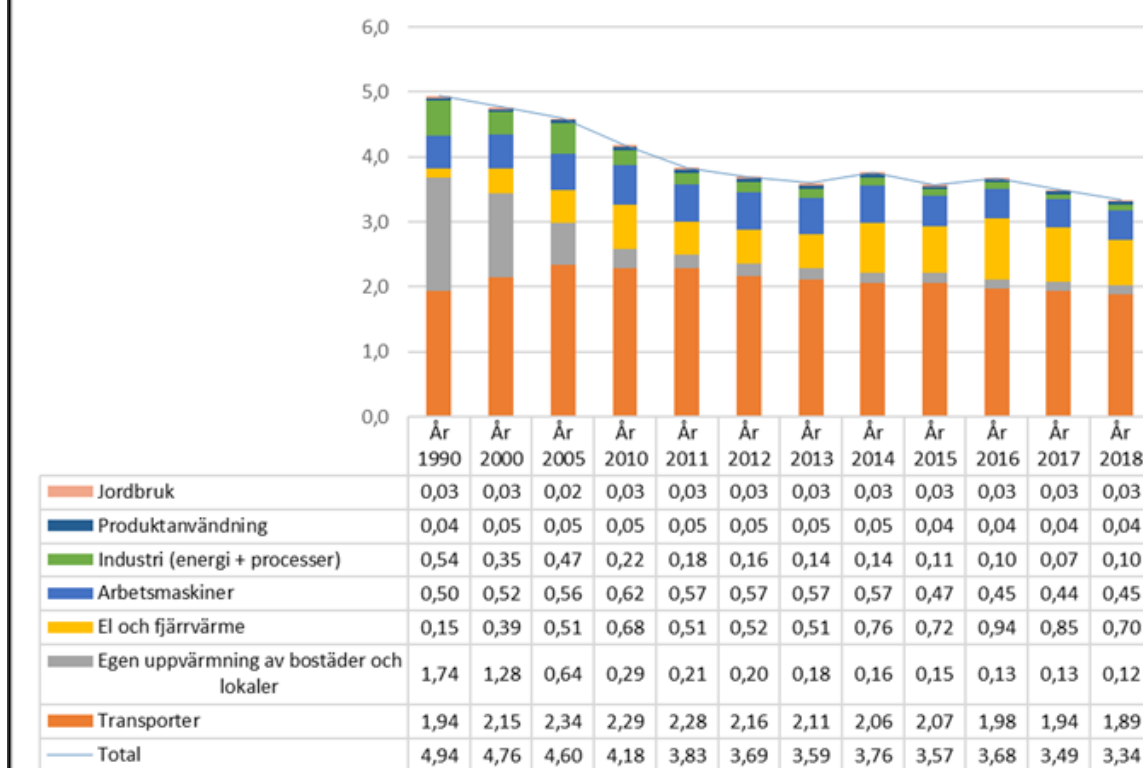
13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Elbilar i fordonsenhetens bilpool

Utsläppen av växthusgaser minskar - men långsamt

Emissioner olika sektorer, Västerviks kommun (ton koldioxid per capita)

Emmissioner från olika sektorer i hela Västerviks kommuns geografiska område Energikontor Sydost (2021)

Konsumtionsbaserade utsläpp

Om vi skulle inkludera alla utsläpp av växthusgaser, även de som uppstår i andra länder från varor som vi importerar och från internationella transporter skulle utsläppen vara betydligt högre. Under de senaste tjugo åren har andelen utsläpp som sker i andra länder, orsakade av vår svenska konsumtion, ökat med 50 %.

Tyngre fordon fossilbränslefria

Under 2020 kördes VMEAB:s tunga fordon i huvudsak med biobränslen (HVO100 eller biogas). Motsvarande krav ställs också på entreprenörer när detta är möjligt. Detta har inneburit avsevärda sänkningar av kommunkoncernens utsläpp av klimatpåverkande gaser. Sedan 2017 kör bussarna inom KLT:s kollektivtrafik på fossilbränslefria drivmedel.

Fler fossilbränslefria fordon inom kommunkoncernen

Andelen fossilbränslefria fordon under 3,5 ton fortsätter öka och var vid 2020 års utgång 46 %, (exklusive HVO). Inklusive HVO är det 65 %, Totalt finns 26 elbilar. Antalet offentliga laddstolpar har fördubblats under 2020.

*Allt fler av
kommunens fordon
drivs fossilfritt*

Externt hyrda fordon har minskat med 91 %.

Pandemins effekter syns tydligt när det gäller resande och kommunen hyrde externa bilar för 42 tkr 2020 mot 450 tkr 2019. Även resandet med privata fordon mot milersättning minskade med 26 %. Totalt betalades milersättning ut för 30 700 mil för 2020, vilket är en minskning mot 2019 med 10 700 mil. Koldioxidutsläppen från kommunkoncernens tjänsteresor med bil har minskat med 5 % år 2020 jämfört med föregående år, mätt i kg CO2 per årsarbetare. Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil har minskat från 0,20 ton år 2020 till 0,16 år 2020. Internt hyrda fordon har minskat med 28 %.

Anpassning till ett förändrat klimat

Klimatanpassning av den fysiska planeringen innebär både att motverka risker för och minimera skador till följd av naturolyckor som beror på det förändrade klimatet. Det har blivit alltmer tydligt att kommunen måste ha en bättre beredskap för extrema västersituationer med omväxlande perioder av torka och kraftiga skyfall. Det handlar både om anpassning av boendemiljöer med möjlighet till skugga och anläggande av vattenfördröjande åtgärder i landskapet

Klimatbokslut för VMEAB

Under 2020 Västervik Miljö & Energi AB (VMEAB) tagit fram omfattande klimatbokslut för åren 2018 - 2020 enligt Greenhouse Gas Protocol (GHG) scope 1 - 3, utökat med undvikna indirekta utsläpp. Resultatet visar att bolaget är netto klimatpositivt främst tack vare:

- Lokal produktion av el och fjärrvärme baserad på utsorterat brännbart avfall samt skogsflis från närområdet.
- Produktion av biogas baserad på slam och matavfall
- Rötresten från bolagets biogasproduktion används till gödning hos lokala lantbrukare samt matjord
- Fossila drivmedel har successivt ersatts med HVO100 och biogas i bolagets fordon

Totalt sett visar klimatbokslutet att för varje kg CO2ekv som VMEAB:s verksamheter ger upphov till, så bidrar bolaget till att utsläpp av 1,6 kg CO2ekv kan undvikas på annat håll. Eller med andra ord så har VMEAB 2020 främst tack vare fjärrvärmekunderna och biogasproduktionen minskat den globala växthusgaspåverkan med 32 900 ton CO2ekv. Detta är relativt sett väldigt stora miljöfördelar som till exempel motsvarar växthusgasutsläppen om man skulle köra 4 830 varv runt jorden med bensinbil. Vill man omsätta de undvikna växthusgasutsläppen i ekonomiska begrepp, så motsvarar 32 900 ton CO2ekv med Trafikverkets sätt att räkna på samhällsekonomiska kostnader av klimatpåverkande gaser ett värde på hela 230 miljoner kronor.

Samverkan

I Västerviks kommun pågår sedan många år tillbaka ett målmedvetet energi-och klimatarbete. Både Västerviks kommun samt Västervik Miljö & Energi AB (VMEAB) ingår i det nationella initiativet "Fossilfritt Sverige", som är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra typer av aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Klimatsamverkan Kalmar län och Klimatkommissionen i Kalmar län under parollen "Nooil". Det övergripande regionala målet innebär att vi till år 2030 inte längre har något nettoutsläpp av fossil koldioxid.

*Kraftigt minskat
resande
under 2020*

Hav och marina resurser

Haven täcker 70 % av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning.

Västerviks skärgård är unik

Den kännetecknas av djupa fjordlika vikar mellan långa smala halvöar. En levande kustmiljö med rent och friskt vatten ger förutsättningar för en god livskvalitet i kommunen. Men Östersjön är ett av världens mest förorenade havsområden med ekosystem i obalans, utbredd algblomning och förgiftad fisk. Tröskelvikarna är särskilt känsliga för hög näringsbelastning eftersom vattenutbytet är dåligt mellan de inre djupare delarna och det öppna havet utanför. Enligt vattendirektivet ska allt inlands-, kust-, och grundvatten uppnå minst "God Ekologisk Status". I kustzonen är övergödning det största problemet till att målet inte nås.

Giftfritt båtliv

Västervik har till säsongen 2020 fått en ny båtbottentvätt. Den finns i Västerviks Gäst hamn - Slottsholmens Marina. En ny båtbottentvätt har anlagts i anslutning till Slottsholmens marina. Tvätten minskar behovet av giftiga båtbottefärger och därmed minskar risken för spridning av gifter i kustvattnet. Den gamla båtbottentvätten har varit i gång i 8 säsonger och hundratals fritidsbåtsägare har därför kunna låta bli att måla sina båtar med giftiga färger. Projektet har fått stöd av LOVA - Lokala vattenvårdsåtgärder.

Odling av Fodermusslor minskar övergödningen

Under 2020 skördades musselodlingen på Hasselö. Totalt skördades 8 ton. Odlingen av blåmusslor har funnit utanför Hasselö sedan 2014. Syftet med musselodlingen är att fånga överskottet av kväve och fosfor i kustvattnet. Genom projektet har möjligheten att använda musslorna i till foder visats. Projektet har genomförts i samverkan med företaget Scandic Pelagic i Västervik. Tillsammans med Hasselö fiskevårdsområde ska nya metoder för att skörda musslorna utvecklas.

Lokal handlingsplan för minskad övergödning

Den lokala handlingsplanen för minskad övergödning till kustvattnet har tre strategiska målområden:

- Övergödningen av kustvattnet ska minska genom åtgärder i samverkan
- En ökad mängd näringsämnen ska återföras i kretsloppet
- Kommuninvånarnas kunskap om och intresse för Östersjöns ekologi ska öka

Åtgärderna genomförs avrinningsområdesvis i nära samarbete med lantbrukarna. Fokus är rätt åtgärd på rätt plats.

De genomförda åtgärderna under 2020 beräknas minska belastningen till kommunens kustvatten med ca 19 884 kg kväve och 1129 kg fosfor. En stor del kommer från recirkulering av vattnet från Dynestadviken.

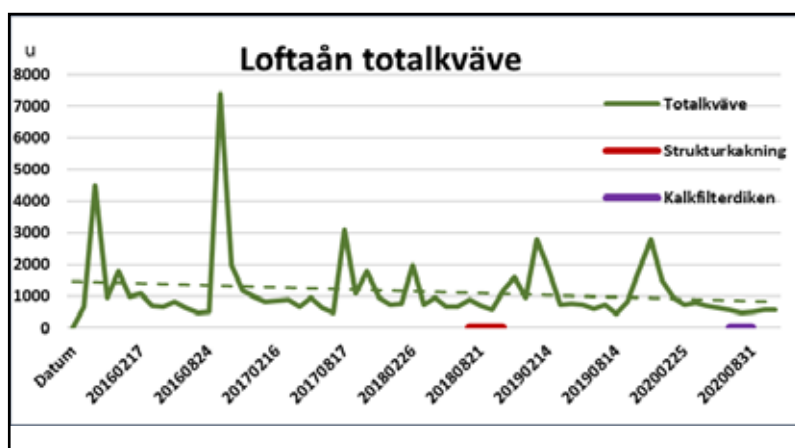
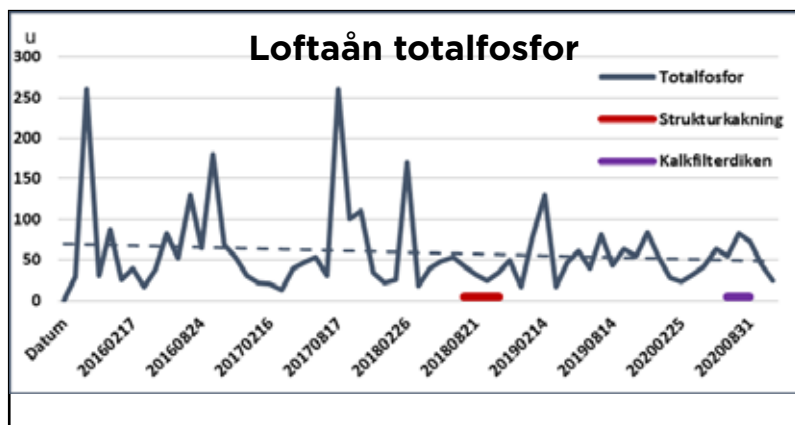

Ny båtbottentvätt i Västervik

*Näringsbelastningen
till kommunens
kustvatten minskar*

Minskade näringstransporter till Gudingen

Inom Loftaåns avrinningsområde har de senaste åren ett antal åtgärder genomförts för att minska övergödningen. Vattenprover tas regelbundet i Loftaån som visar en tendens till minskade transporter av näringsämnen, främst vad gäller fosfor. De höga topparna har blivit färre.

Loftadalen

Ökande syrehalter i bottenvattnet

Bottenvattnet i Gamlebyvikens djuphåla på 60 meter har sedan 1960-talet varit extremt syrefattigt under större delen av året. Sedan 2010 har syrehalterna inte varit under den kritiska gränsen 2,5 ml/l ens under augusti månad då syrebristen vanligen är som värst.

I Dynestadsviken har bevattning med syrefritt men näringsrikt vatten pågått i större skala sedan 2016. Under år 2020 var syrehalterna betydligt högre än under de fyra tidigare år. Både i syrehalter men också hur lång ner i djupprofilen syrehalterna ökade. Under år 2020 var syrehalterna över 3 mg/l alla månader ner till 4 meters djup. I november var syrehalten genomgående hög i hela profilen ned till 15 meters djup, över 6,9 mg/l. Även i december var syrehalten över 3 mg/l ned till 9 meters djup.

*Goda resultat i
Dynestadsviken*

Ekosystem och biologisk mångfald

**Målet innebär bland annat att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbase-
rade ekosystem, hållbart bruka skogar, hejda
markförstörelsen samt förlusten av biologisk
mångfald**

Med biologisk mångfald menas variationen bland levande organismer i alla miljöer och de ekologiska sambanden som finns mellan organismerna. För det stora flertalet arter och ekosystem är hotbilden kopplad till mänskliga aktiviteter; i de flesta fall förändringar i arternas livsmiljö. För att bevara den biologiska mångfalden behövs stor hänsyn och insiktsfull planering när olika naturresurser nyttjas.

Högstubbe vid Tändsticksberget

Nära till naturen i hela kommunen

Även inne i Västerviks stad är tillgången på grönområden och blåa stråk god. Alla Västerviksbor har idag ett grönområde som är större än 0,1 ha inom ett avstånd på 300 meter från bostaden. De flesta (96 %) når ett grönområde som är större än 0,3 ha eller har en tillgänglig strandlinje inom 200 meter från bostaden. Men Västervik är en stad som snabbt växer i utbredning och pågående exploateringsplaner riskerar att minska grönytorna i stadens omgivningar.

Förslag till naturreservat vid Tändsticksberget

Ett utredningsarbete har påbörjats under 2020 för att undersöka möjligheten att avsätta området kring Tändsticksberget till kommunalt naturreservat.

Inventering av grunda vikar i skärgården

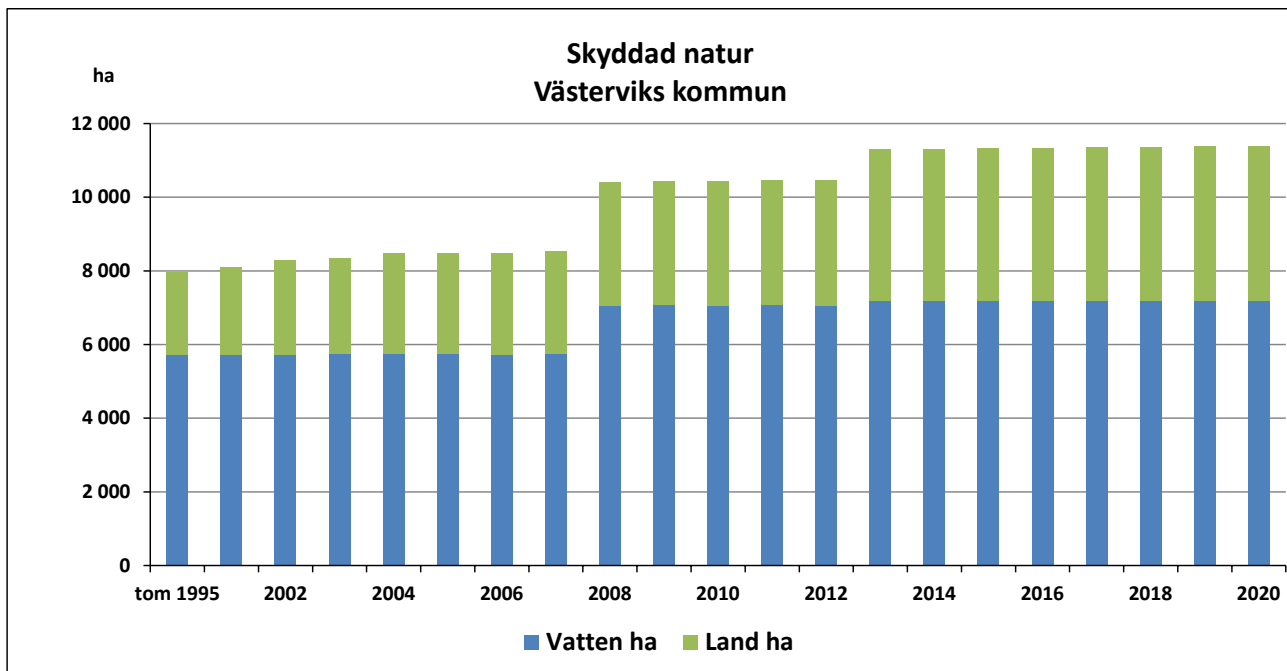
Under 2019 - 2020 har länsstyrelsen i Kalmar län genomfört inventeringar av naturvärden i ett antal grunda vikar i skärgården. Syftet var att ta fram underlag för att kunna säkerställa biologisk mångfald och bevarande av områdenas naturvärden.

Naturreservat och biotopskyddsområden

Västerviks kommun har en rik och varierad natur. Landskapet är kuperat och omväxlande. Här finns allt från karg utskärgård till vindlande sjösystem i skogs- och jordbruksbygd. Att bilda naturreservat och avsätta biotopskyddsområden är viktiga verktyg för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden.

I Västerviks kommun fanns år 2020 36 naturreservat och 79 områden avsatta som biotopskyddsområden. Ett av naturreservaten är kommunalt; Gränsö. 29 områden har Natura 2000-skydd. Totala andelen naturskyddad areal uppgår till 3,2 % av kommunens totala yta. Den skyddade arealen har ökat med ca 30 % sedan 1990-talet.

Utredning om
kommunalt
naturreservat vid
Tändsticksberget

Naturresevat och biotopskyddade arealer i Västerviks kommun uppdelat i land- och vattenareal. (Källa: Naturvårdsverket)

Till er tjänst

Biologisk mångfald är en förutsättning för ekosystemens förmåga att ge nytta i form av ekosystemtjänster. Idag vet man att om pollineringen inte längre fungerade skulle både de ekonomiska kostnaderna bli stora och den biologiska mångfalden vara hotad. Hot mot pollinatörer är förändringarna i landskapet, bekämpningsmedel, ensidigare odlingar och de pågående klimatförändringarna. Ångar har hög biologisk mångfald, betydligt högre än gräsmattor. Pollinering av insekter är nödvändig för en stor del av alla odlade grödor och för vilda växter. Till er tjänst är ett naturvårdsprojekt i Västerviks kommun som har som målsättning att lyfta fram osynliga men viktiga tjänster som utförs i vår natur och ska inspirera till att värna och vårda pollinatörer och deras livsmiljöer. I anslutning till den nya multidammen vid Enerberg i Gamleby som anlades såddes området runt dammen in med väster som ska locka pollinerade insekter.

Minskat nedfall av försurande ämnen

Utsläppen av försurande ämnen har minskat kraftigt i Europa de senaste decennierna. Både svavelnedfallet och kvävenedfallet i Västerviks kommun ligger betydligt under den kritiska belastningsgränsen (d.v.s. det som naturen långsiktigt tål utan att skadas). Mätningar av nedfall i Risebo genom krondroppsnätet är vilande tills vidare.

Ekologiska varor för biologisk mångfald

Efterfrågan på ekologiska producerade varor ökar och fler konsumenter handlar KRAV-märkta livsmedel, Västerviks kommuns inköp av ekologiska livsmedel var 27 % under 2020, vilket är på samma nivå som under 2019 och de senaste åren.

*27 % av kommunens
livsmedelsinköp
var ekologiska*

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Fredliga och inkluderande samhällen

Medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet i det lokala samhällets utveckling handlar om förtroende för det demokratiska systemet. Det handlar om trygghet och tillit till kommunen

Hela kommunkoncernen är ISO-certifierad

Hela kommunkoncernen kvalitetscertifierad enligt ISO 9001. Västerviks kommun blev under 2020 den första kommunen i landet att få en koncerngemensam ISO9001-certifiering vilket innebär att alla förvaltningar och bolag inom koncernen arbetar enligt samma modell för att säkerställa kvalitet i arbetet. Varje verksamhet har anpassat systemet efter sin unika förutsättning och uppdrag men alla följer standardens krav, vilket innebär att vi har ett koncerngemensamt ledningssystem. Ledningssystemet hos Västerviks Miljö och Energi AB (VMEAB) är dessutom certifierat enligt ISO 14001 (miljö) och 45001 (arbetsmiljö). VMEAB arbetar dessutom för att följa kraven i ledningssystemet för informationssäkerhet (ISO 27001). Västerviks Bostads AB har under året mottagit "Erkännande för Framgångsrik Verksamhetsutveckling 2020" som delas ut av SIQ - Institutet för Kvalitetsutveckling.

Hållbart Medarbetar Engagemang

Mätningen görs vartannat år och genomfördes hösten 2020 och resultatet blev 79,6 både för primärkommunen och för hela koncernen. Vid senaste mätningen 2018 var index 78,1. Rikssnittet är 79 (Kolada)

Corona är en stor utmaning för lokalt engagemang.

Många föreningar har färre eller inga möten, och det långsiktiga fokuset på utvecklingsfrågor är svårt att fånga in under 2020 i och med all osäkerhet kring framtiden. Dukat bord ha pågått men med lågt intresse från föreningslivet. Föreningsgalan som skulle ha arrangerats i april 2020 skjuts på framtiden.

Medborgardialoger på sparlåga

Coronapandemin har inneburit krav på kräver digitalisering av dialogerna. Digitalt utanförskap en påtaglig utmaning. I uppdraget för Demokratiberedningen ligger att följa demokratiutvecklingen i kommunen inklusive utvecklingen av e-demokratin och tillgängliggörandet via ökad digitalisering. Beredningen ska också arbeta med att utveckla kommunfullmäktiges arbetsformer, vitalisera debatten i fullmäktige och få fler aktiva ledamöter. Demokratiberedningen möter ungdomar genom skolbesök och har tagit fram en ny form för ungdomsdebatten i fullmäktige, som har utvärderats och utvecklats utifrån det. Ungdomsrådet, näringslivsrådet, landsbygdsrådet pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor är ytterligare arenor där kommunen möter företrädare för olika grupper i samhället. Flera av råden har haft inställda möten och några har gått över till digitala mötesformer, ex landsbygdsrådet.

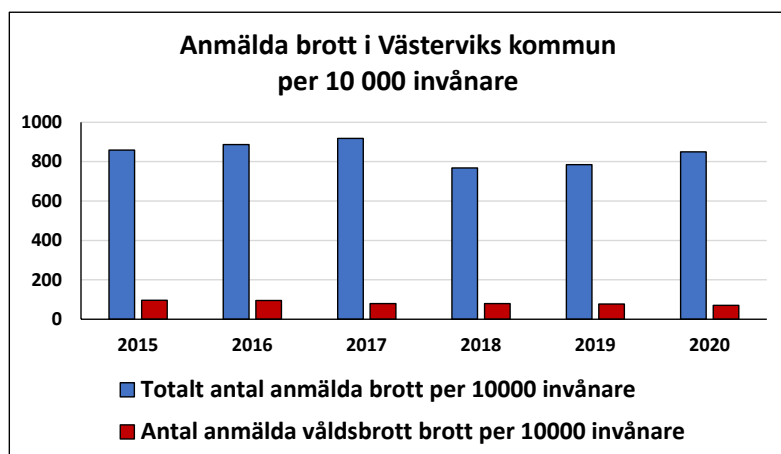
*Hela
kommunkoncernen är nu
kvalitetscertifierad enligt
ISO 9001*

Brottsutvecklingen i Sverige

Upplevelsen av trygghet är betydelsefullt för en hållbar utveckling. Under 2020 anmäldes cirka 1,56 miljoner brott i riket, vilket innebar en ökning med 18 400 brott (+1 %) jämfört med året innan. Den senaste tioårsperioden (2011-2020) utmärks av en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott. De kategorier av anmälda brott som ökade mest i antal under 2020 var skadegörelsebrott (+14 %) samt narkotikabrott (+10 %). Den största ökningen inom skadegörelsebrott gällde brottstyperna skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) och klotter mot kollektivtrafiken. Den största ökningen inom narkotikabrott gällde brottstyperna eget bruk samt innehav.

Västervik har lägre brottsstatistik än i riket

Under år 2020 gjordes totalt 3 113 anmälningar om brott i Västerviks kommun. Det är 233 anmälningar fler än året innan. Västerviks kommun ligger annars bra till i en jämförelse med både länet och riket med knappt 850 anmälda brott per 10 000 invånare. Andelen anmälda vålds- och sexualbrott var 804 under 2020 och även här ligger Västerviks kommun lägre än riket i genomsnitt.

Anmälda våldsbrott jämfört med riket. Källa: Kolada/BRÅ&SCB

Trygghetsundersökning

Polisens trygghetsundersökning visar att de flesta av Västerviks kommuninvånare känner sig trygga och inte är särskilt oroliga för att drabbas av brott. De vanligaste problemen är trafikfrågor och där upplever man att fortkörning bland bilar och buskörning med mopeder och A-traktorer. Även rädslan att drabbas av brott har minskat jämfört med tidigare år. Västerviks kommun har ett bättre snitt än polisområde syd och även i jämförelse med snittet för Kalmar län. I mätningen av andelen som känner sig trygga ensamma ute en sen kväll var resultatet för 2020 68%, vilket är en ökad trygghet med 4 % jämfört med 2019. Målet om att Västerviks kommun ska vara bättre än snittet i polisområde syd i polisens trygghetsmätning har uppfyllts.

Arbetet med att sätta upp brandvarnare som är direktkopplade mot larmcentral hos alla med trygghetslarm har genomförts under hösten. Brandvarnarna har på ett mycket positivt sätt redan larmat vid några tillfällen och minskat omfattningen av branden eller rent av räddat liv.

Ökad trygghet hos
kommuninvånarna

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Genomförande och globalt partnerskap

Västerviks kommun är en del av en alltmer globaliserad värld. Vi har ett gemensamt ansvar för genomförandet. Målet handlar om genomförande det globala partnerskapet för hållbar utveckling. Partnerskap är en förutsättning i genomförandet gäller likväl globalt och nationellt som regionalt och lokalt.

Glokala Sverige

Västerviks kommun blev under 2020 antagen att vara med i projektet Glokala Sverige som är ett utbildnings- och kommunikationsprojekt som drivs av Svenska FN-förbundet, Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, ICLD, med stöd av Sida. Ett av syftena med Agenda 2030 är att främja holistiskt tänkande och lämna stuprörstänkandet. Kommunen är en central aktör i genomförandet av Agenda 2030 i Sverige. Många delar av våra välfärdsuppdrag ligger i linje med intentionerna i Agenda 2030 och hållbar utveckling. Det är viktigt att hantera Agenda 2030 som en integrerad del i ledningssystemet. Likaså att använda kraften i ordinarieprocesser. Vilken rådighet finns i den egna organisationen och var man behöver samverka med andra. Det kan krävas nya formaliserade samverkansformer och gemensamma arenor.

Den Regionala Utvecklingsstrategin för Kalmar län 2030 (RUS) beskriver de övergripande perspektiven som påverkar länets utveckling vid sidan av hållbarhetsdimensionerna. Dessa är kompetensförsörjning av arbetsmarknaden, hur den digitala omställningen kan användas som en utvecklingsresurs; samt vikten av internationellt samarbete för vidare utveckling.

WaterDrive

Västervik har de senaste åren samarbetat med flera kommuner för en bättre miljö i den gemensamma Östersjön. Samverkansprojektet "WaterDrive" syftar till att öka effektiviteten i vattenförvaltningen - fokuserat på minskad näringsbelastning från jordbrukslandskapet till Östersjön. Det handlar om att stärka det lokala åtgärdsarbetet för att minska övergödningen i Östersjöregionen i ett förändrat klimat. Västervik ingår som enda svenska kommun i projektet tillsammans med Jordbruksverket och Vattenmyndigheten för Södra Östersjön. Övriga partners kommer från länderna runt Östersjön. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) samordnar arbetet. Under 2020 har projektet fortsatt med digitala möten och lokalt arbete direkt med berörda lantbrukare.

Waternets Up

ICLD-projektet Waternets i samverkan med Region Kalmar län, Västerviks kommun och Kaliningrad har pågått under året. Projektet innebär att under ledning av naturum Väster- vik ska elever från Västervik och elever i en skola i Kalinin- grad tillsammans studera vad som kan göras för att få en bättre vattenmiljö i Östersjön.

*Internationell
samverkan för en
renare Östersjö*

Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?

Den globala coronapandemin som på några månader förändrat världen har gjort att allt fler börjar förstå vikten av en hållbar utveckling.

En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robustt att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö. Det är också i linje med kommunens vision om livskvalitet varje dag.

Strategiska beslut mot hållbarhet

Om vi ska få en hållbar utveckling i Västerviks kommun måste vi ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Kommunkoncernen har därför en viktig roll som föregångare i arbetet med Agenda 2030. Gemensamma målbilder som bygger på de fyra hållbarhetsprinciperna utgör ramverket. Att genomföra hållbarhetskonsekvensanalyser i beslutsprocesserna får till en mer cirkulär ekonomi och lokalt arbeta in Agenda 2030-målen och kommunens vision i de dagliga verksamheterna är viktiga verktyg.

Läget är en utmaning och en möjlighet

Västervik är till följd av den begränsade integreringen i en större region en mellanlägeskommun, i mångt och mycket en egen arbetsmarknad. Medan många andra kommuner kan dra nytta av närliggande större städer och storstäder är Västervik mer av sin egen lyckas smed. Detta ställer höga krav på näringslivets och arbetslivets utveckling i kommunen. Västervik kommun är attraktiv i sig, med attraktiva bostadsmiljöer och förutsättningar för en stark besöksnäring, men som har en stor utmaning i och med positionen i arbetsmarknadsnätverket. Det innebär att kommunen behöver göra allt för att integreras i ett större sammanhang på lång sikt, samtidigt som man behöver verka för en större och starkare egen arbetsmarknad på kort sikt.

Nya styrdokument för ökad hållbarhet

Arbetet med de uppdaterade styrdokumenterna för Energi och klimat samt Avfall kan visa vägen mot en ökad hållbarhet. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektorielt angreppssätt och inte fortsätta enligt traditionella stuprörmodeller.

Lärdomar av Coronaåret

2020 var ett speciellt år på många sätt. Större delen av året präglades av Coronapandemin som medfört stora förändringar och svårigheter i kommunens verksamheter och för våra medborgare. Det är svårt att i nuläget överblicka konsekvenserna av pandemin, och dessa måste förstås också ses i ett vidare perspektiv. Det är fortfarande för tidigt att analysera de långsiktiga effekterna på kommunens verksamheter. Men helt klart är att ett robustare och mer hållbart samhälle - både lokalt och globalt - är nödvändigt. Digitalisering, nya resvanor och stärkt lokal livsmedelsförsörjning är några lärdomar som vi kan ta med oss.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Digitalisering, nya resvanor och lokal livsmedelsförsörjning är några lärdomar

Indikator	Mått	Västervik							Trend	Mål	Riket 2020	Kommentar
		2020	2019	2018	2017	2016	2015					
 1 INGEN FATTIGDOM	Barn i familjer med låg inkomststandard	Andel invånare 0-17 år i ekonomiskt utsatta hushåll (SCB)	8,4% (2019)	7,8% (2018)	8,9% (2017)	8,0% (2016)	8,8% (2015)	9,0% (2014)			9,1 % (2019)	Inkomststandard för hemmaboende barn och unga 0-17 år. (scb) Uppdaterade siffror - tidigare redovisades gruppen 0-19 år. Inga lokala mål
 2 INGEN HUNGER	Åkermark med ekologisk odling (GN)	Andel ekologiskt odlad åkermark i av all åkermark (Kolada)	19 % (2019)	18 % (2018)	17 % (2017)	18 % (2016)	17 % (2015)	15 % (2014)	 		Riket 19 % Kalmar län: 10% (2019)	Det nationella inriktingsmålet till 2030 är 30 % (Jordbruksverket).
 3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	Självskattad hälsa	Andel som bedömer sitt hälsotillstånd bra eller mycket bra (Kolada)	Totalt 70% Kvinnor: 67 % Män: 72% (2020)	Totalt 70% Kvinnor: 69 % Män: 70% (2018)	Totalt 70% Kvinnor: 69 % Män: 70% (2018)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)			Riket totalt 72% Kalmar län: 69%	Viss ökning i skillnaden mellan skillnad mellan män och kvinnor
	Psykisk ohälsa	Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	Totalt: 49 Män: 43 Kvinnor: 52 (2018)	Totalt: 49 Män: 43 Kvinnor: 52 (2018)	Totalt: 48 Män: 48 Kvinnor: 50 (2017)	Totalt: 49 Män: 47 Kvinnor: 50 (2016)	Totalt: 45 Män: 38 Kvinnor: 50 (2015)	Totalt: 45 Män: 30 Kvinnor: 48 (2014)			Totalt: 49 Män: 40 Kvinnor: 53 (2018)	Antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar med diagnoskapitel F00-F99 dividerat med antal pågående sjukfall med en längd om minst 60 dagar. Data avser pågående sjukfall i slutet av december för valt år. Källa: Försäkringskassan.
	Ohälsotal	Antal sjukdagar per person och år (16-64 år)	Totalt: 29,5 Män: 23,5 Kvinnor: 35,9	Totalt: 30,4 Män: 24,7 Kvinnor: 36,5	Totalt: 31,6 Män: 26,0 Kvinnor: 37,4	Totalt: 32,8 Män: 27,2 Kvinnor: 38,7	Totalt: 33,9 Män: 28,5 Kvinnor: 39,6	Totalt: 33,4 Män: 27,8 Kvinnor: 39,1			Riket Totalt: 22,6 Män: 18,2 Kvinnor: 27,2	Ingen stor skillnad de senaste åren men totalt positiv utveckling sedan 2000 både i riket och i kommunen som geografiskt område
 4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Totalt: 83,5 Pojkar: 79,9 Flickor: 87,5	Totalt: 86,4 Pojkar: 88,1 Flickor: 84,7	Totalt: 79,9 Pojkar: 79,7 Flickor: 80,1	Totalt: 74,6 Pojkar: 71,7 Flickor: 77,9	Totalt: 82,4 Pojkar: 82,0 Flickor: 82,8	Totalt: 85,3 Pojkar: 80,8 Flickor: 90,6			Riket Totalt: 86,0 Pojkar: 84,7 Flickor: 86,2	Kommunens mål: Meritvärdet i årskurs 9 ska öka. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Källa: SCB och Skolverket/Kolada
	Andel invånare med eftergymnasial utbildning	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	Totalt: 33,3 Män: 26,0 Kvinnor: 40,9 (2019)	Totalt: 33,1 Män: 26,0 Kvinnor: 40,5 (2018)	Totalt: 30,9 Män: 24,9 Kvinnor: 39,2 (2017)	Totalt: 31,5 Män: 24,8 Kvinnor: 38,5 (2016)	Totalt: 31,3 Män: 24,8 Kvinnor: 38,0 (2015)	Totalt: 33,0 Män: 24,5 Kvinnor: 37,3 (2014)	 		Riket Totalt: 43,8 Män: 37,9 Kvinnor: 49,8 (2019)	Kommunens mål: Andelen invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning ska öka. Eftergymnasial avser eftergymnasial utbildning kortare än 3 år, längre än 3 år samt forskarutbildning. Källa: SCB/Kolada
 5 JÄMSTÄLLDHET	Representation i politiken	Andel män/kvinnor i kommunfullmäktige %	Män 56% Kvinnor 44%	Män 56% Kvinnor 44%	Män 56% Kvinnor 44%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%			Riksgenomsnitt Män 57% Kvinnor 43%	Lokala mål saknas - men värden mellan 40/60 och 60/40 bedöms jämlikt
	Kvinnor på ordförandeposter i kommunen, andel (%) (SCB)	Andel %	25,0	25,0	25,0	37,5	37,5	37,5			Riket 36,3% Kalmar län: 33,6%	Andel (%) av kommunens ordförandeposter som innehas av kvinnor. Avser ordföranden i kommunstyrelse och nämnder/utskott/beredningar som sorterar direkt under kommunfullmäktige.
	Föräldrapenningdagar som tas ut av pappan (Kolada)	Andel %	28,9	28,5	29,6	27,4	28,3	24,7			Riket 30 % Kalmar län: 28,8%	Lokal mål saknas
	VAB - Tillfälliga föräldrapenning-dagar som tas ut av pappan (Kolada)	Andel %	39,9	39,3	37,9	39,2	36,9	37,3			Riket 39,2 % Kalmar län: 38,9%	Lokal mål saknas

Indikator	Mått	Västervik							Trend	Mål	Riket 2020	Kommentar
		2020	2019	2018	2017	2016	2015					
 6 RENT VATTEN OCH SÄMTHET	Andelen av kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade sjöar och vattendrag	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)			Sjöar 53%, Vattendrag 34% Kalmar: Sjöar 38%, Vattendrag 14%	Ingen uppdatering har skett under 2020
	Årsmedelhalter av tungmetaller i kommunalt avloppsslam (GN)	Halt i mg/kg TS	Bly: 16,39 mg/kg TS Kadmium: 0,73 mg/kg TS Kvicksilver: 0,39 mg/kg TS	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,46 mg/kg	Bly: 16,1 mg/kg Kadmium: 0,69 mg/kg Kvicksilver: 0,41 mg/kg	Bly: 17,0 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,37 mg/kg	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,45 mg/kg	Bly: 20,0 mg/kg Kadmium: 0,77 mg/kg Kvicksilver: 0,51 mg/kg			Bly: 15,6 mg/kg Kadmium: 0,79 mg/kg Kvicksilver: 0,41mg/kg	Gränsvärden klaras med god marginal. SEKOM medel 2019
 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	Energianvändning i inom kommunens bostäder och lokaler (GN)	kWh/m2	124 (VBAB) respektive 144 (TFAB) kWh/m2	126 (VBAB) respektive 144 (TFAB) kWh/m2	130 (VBAB) respektive 147 (TFAB) kWh/m2	142 (VBAB) respektive 154 (TFAB) kWh/m2	142 (VBAB) respektive 154 (TFAB) kWh/m2	143 (VBAB) respektive 153 (TFAB) kWh/m2				Målet 5 % minskning av energianvändningen har uppnåtts både för VBAB och TFAB - Uppdatering av äldre siffror normalårskorr.
	Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler (ej bostäder) (GN)	Procent av den totala energianvändningen	95%	95%	95%	95%	92%	83%			94 % SEKOM (2019)	Trendbrott 2015 , beroende på kommunens ändrade elavtal med 100 % fossilfri el under andra halvan av 2015. Fossila delen avser spetsolja samt fossildel av avfallsförbränning.
	Energianvändning för kommunkoncernens transporter med bil (GN)	kWh/års-medarbetare	901	1020	1123	1095	1170	1033			765 kWh SEKOM (2019)	Minskning under 2020 - totalt färre resor
 8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT	Arbetslöshet hela befolkningen	Andel (%) 16-64 år	8,5%	8,7%	8,3%	8,9%	8,9%	9,4%			8,8%	Kommunens mål minskad arbetslöshet i nivå med riket .Den registrerade arbetslösheten (andel av den registrerade arbetskraften) vid arbetsförmedlingen i Västervik
	Ungdomsarbetslöshet	Andel (%) 18-24 år	12,3%	13,1%	11,0%	13,5%	13,4%	17,7%			11,8%	
	Förvärvsfrekvens	Andel i befolkningen 20-64 år i förvärvsarbete (Kolada)	Totalt: 79,9% Kvinnor: 79,2 % Män: 80,6% (2019)	Totalt: 79,8% Kvinnor: 78,4 % Män: 81,2% (2018)	Totalt: 79,2% Kvinnor: 78,4 % Män: 79,9% (2017)	Totalt: 78,6% Kvinnor: 78,3 % Män: 78,8% (2016)	Totalt: 78,6% Kvinnor: 77,7 % Män: 79,5% (2015)	Totalt: 78,2% Kvinnor: 76,9 % Män: 79,4% (2014)			Riket 79,3 % Kalmar län: 79,4%	Något över Sverigemedel - störst ökning i kvinnors förvärvsfrekvens
	Hållbar och resultatnriktad verksamhet och ekonomi.	Resultat % av skatteintäkter, kommunal utjämning	1,1%	1,5%	0,6%	3,6%	3,8%	2,7%				Kommunens mål: Resultatet för 2020 ska uppgå till minst 0,6 % av skatteintäkter och kommunal utjämning - målet uppnåddes.
	Nettotillväxt	Tillkomna företag minus upphörda	57	34	-9	7	-34	31				192 nystartade företag. Nystartade och inflyttade företag 263 stycken. Upphörda och utflyttade företag 206 stycken. Nettoökning 57 (1,7%)
 9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR	Företagsklimat	Svenskt Näringslivs ranking	238	246	263	171	178	157				Målet för 2020 var att öka jämfört med tidigare år klarades men - fortfarande ligger kommunen på en mycket låg nivå
	Utbyggnad av bredband/fiber	Andel hushåll med anslutnings-möjligheter till fiber	95%	92%	88%	79%	56%	46%			92%	Fiberanslutningsmöjligheter ska finnas till 95 % i kommunen år 2020 (målet ändrat)

Indikator	Mått	Västervik						Trend	Mål	Riket 2020	Kommentar		
		2020	2019	2018	2017	2016	2015						
	Antal resor med kollektivtrafiken (GN)	Antal påstigande i kollektivtrafiken per invånare (KLT)	15,2	21,1	17,7	17,7	18,8	15,8			60 resor per kommuninvånare (Sverigemedel (SEKOM 2019))	Antal resande med kollektivtrafiken inom KLT minskade till 558 628 personer - 27,9% under 2020. Till stor del pandemirelaterat då många avstätt från kollektivtrafiken.	
	Besöksnätter	Antal kommersiella besöksnätter	352 525	402 474	382 239	423 043	384 989	373 248			Ca 39 miljoner	2020 påverkades av corona pandemin. I riket minskade antalet gästnätter med 37% jmf 2019. I Västerviks kommun minskade gästnätterna med ca 13%. De utländska gästnätterna minskade kraftigt, medan de inhemska gästnätterna ökade något	
	Pendling	Antal in- och utpendlare	Inpendlare: 1175 Utpendlare: 2232 (2019)	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2173 (2018)	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2177 (2017)	Inpendlare: 1260 Utpendlare: 2178 (2016)	Inpendlare: 1296 Utpendlare: 2044 (2015)	Inpendlare: 1328 Utpendlare: 1945 (2014)				Under 2019 ökade utpendlingen samtidigt som inpendlingen minskade något jämfört med 2018 (Negativt pendlingsnetto på 1057 personer) Antal personer som både arbetar och bor i kommunen var 14423 vilket är 145 fler än året innan.	
	Tillit i samhället	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Totalt: 29 Män: 32 Kvinnor: 25	Totalt: 28 Män: 30 Kvinnor: 26				Totalt: 24 Män: 23 Kvinnor: 25			Riket Totalt: 28 Män: 29 Kvinnor: 27	Andel (%) invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra. Resultaten är 4-årsmedelvärden hämtade från den nationella enkäten Hälsa på lika villkor. Källa: Folkhälsomyndigheten	
	Flyttningsnetto	Antal inflyttade - antal utflyttade	+30	+114	+172	+201	+516	+156			Riket +24 943	Målet är ett positivt flyttnetto. Antalet kommuninvånare minskade med 24 personer	
	Demografisk försörjningskvot	Summan av 0-19 år och 65+ /befolkning 20-64 år	0,98	0,97	0,95	0,93	0,91	0,89			Riket 0,77 Kalmar län 0,95	Den demografiska försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer 0-19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20-64 år. Önskvärt är ett lågt värde. Källa: SCB.	
	Partikelhalt i tätortsluften PM10 -årsmedelvärde	µg/m³	9,1 µg/m³ (2017)	9,1 µg/m³ (2017)	9,1 µg/m³ (2017)	9,1 µg/m³ (2017)			10,5 µg/m³ (2015)				Mätningar pågår 2021
	Partikelhalt i tätortsluften PM2.5- årsmedelvärde	µg/m³	4,6 µg/m³ (2017)	4,6 µg/m³ (2017)	4,6 µg/m³ (2017)	4,6 µg/m³ (2017)							
	Hushållsavfall från kommuninvånarna, totalt inkl producentansvar (GN)	kg/inv	560 kg	546 kg	537 kg	546 kg	554 kg	556 kg			467 kg (2019) Avfall Sverige	Beräkningsmodellen har ändrats och äldre uppgifter har justerats. Till följd av pandemin har mottagningsmängderna av avfall från privatpersoner ökat kraftigt på våra ÅVC:er under 2020. Målet räknat från utgångsåret 2014 - då var det 561 kg	
	Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar (matavfall och förpackningar)	%	Sorteringsab: 100% Osorterat finns ej Villor: 74 % FNI 61 % matavfall 2% kompost Flerfamiljshus 54 % FNI 50% matavfall	Villor: 92 % (68 % FNI 38 % matavfall) Flerfamiljshus 46 % FNI (31 % matavfall)	Villor: 89 % (67 % FNI 36 % matavfall) Flerfamiljshus: 45 % FNI (19 % matavfall)	Villor: 90 % (66 % FNI 36 % matavfall) Flerfamiljshus: 55 % FNI (11 % matavfall)	Villor: 88 % (69 % FNI 38 % matavfall) Flerfamiljshus: 40 % FNI, (7 % matavfall)	Villor: 89 % (43%matavfall Flerfamiljshus: 40 % (9% matavfall)				Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90 % till år 2020. Värdena mellan åren är svåra att jämföra rakt av pga VMEAB har bytt kundsystem Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90 % till år 2020. Värdena mellan åren är svåra att jämföra rakt av pga VMEAB har bytt kundsystem. I och med den nya avfallstaxan 2020 upphörde alla abonnemang som innebar helt sorterat avfall (sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha FNI eller inte, då	
	Utsorterat avfall enligt producentansvar	kg/inv	tidningar 24,7 papper 19,4 metall 3,3 plast 12,1 glas 22,5	tid, 27,1 kg, papper 17,5 kg metall 2,8 kg, plast 11,8 kg, glas 21,6 kg	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg	tid, 36,2 kg, papper 18,4 kg metall 3,5 kg, plast 11,4 kg, glas 21,9 kg	tid, 39,6 kg, papper 18,7 kg metall 3,6 kg, plast 11,5 kg, glas 22,2 kg				Materialåtervinningen ska öka Siffrorna bör inte ses som exakta värden då geografiska upptagningsområden kan skilja sig mot kommungränserna. (källa FTI)	

Indikator	Mått	Västervik							Trend	Mål	Riket 2020	Kommentar
		2020	2019	2018	2017	2016	2015					
 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN	Utsläpp av växthusgaser i Västerviks kommun (GN)	1000 ton växthusgaser per sektor och år	202,9 (2018)	210,6 (2017)	212,3 (2016)	211,7 (2015)	223,6 (2014)	215,6 (2013)			52 170 (2018)	Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Mål till 2020 är 40 % minskning från ca 280 000 ton 1990. Källa SMED
	Utsläpp av koldioxid från fossila bränslen (energi och transportsektorn) i kommunen/invånare	ton CO ₂ /inv	3,3 ton (2018)	3,4 ton (2017)	3,5 ton (2016)	3,5 ton (2015)	3,7 ton (2014)	3,5 ton (2013)			3,1 ton (2018)	Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Målet är 50 % minskning till 2020. Långt kvar till nationella etappmålet 2,3 ton/inv (2020). Nationellt mål 0,5 ton/inv (2045)
	Utsläpp av fossil CO ₂ i kommunen från tjänsteresor med bil (GN)	ton CO ₂ /års-medarbetare	0,12	0,16	0,18	0,19	0,22	0,20			0,15 ton SEKOM (2019)	Även resandet med privata fordon mot milersättning minskade kraftigt inom primärkommunens förvaltningar. Totalt betalades milersättning ut för 30 700 mil för 2020, vilket är en minskning mot 2019 med 10 700 mil. %. Koldioxidutsläppen har minskat med mer än 5 %
	Andel av fordonsenhetens bilar (under 3,5 ton) som drivs med fossilbränslefria drivmedel	Procent av totala antalet bilar som är el eller biogasbilar (inkl HVO)	46% (64%)	44%	38%	37%	32%	27%				Målet är 80 % till 2020. Totalt finns 26 elbilar. Även biogasbilarna ökar i antal då vi byter ut dieseldrivna personbilar
 14 HAV OCH MARINA RESURSER	Säsongsmässig syrgasbrist i djuphålan under augusti månad 60 m Gamlebyviken	Syrgashalt ml/l	3,4	3,5	3,5	2,9	2,5	2,5				Mål: Syrgashalten i Gamlebyvikens djuphåla överstiger 2,0 ml/l i augusti månad. Under resten av året är syrehalten mellan 3,5-9,7 ml/l - minskningen är säsongsmässig.
	Andelen av kommunens kustvatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade kustvatten	0%	0%	0%	0%	0%	0%				Ingen uppdatering under 2019
	Minskning av utsläppen av kväve och fosfor till kommunens kustvatten	ton kväve och fosfor per år	Minskning 19,9 ton kväve 1,1 ton fosfor	Minskning 3,5 ton kväve 0,5 ton fosfor	Minskning 2,5 ton kväve 0,4 ton fosfor	Minskning 4,6 ton kväve 0,5 ton fosfor						Genomförda åtgärder under 2020; Markkartering, strukturkalning, anlägga våtmarker och kalfilterdiken samt bevattning av åkermark med vatten från Dynestadsviken - åtgärder i Dynestadsviken påverkar stort. Dessutom åtgärder i reningsverk och enskilda avlopp
 15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	Inköp av ekologiska livsmedel i den kommunala organisationen (GN)	Andel (%) av alla livsmedelsinköp	27%	27%	29%	30%	22%	18%			SEKOM medel 32 % (2019)	Uppdaterade siffror för 2014-2017.
	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotopskydd (GN)	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotop-skydd i (%) av den totala arealen	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)			Totalt skyddat i riket 14,5% av arealen. SEKOM medelvärde 5,9 % (2019)
 16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	Anmälda brott	Antal anmälda brott per 10000 invånare	850	785	768	918	886	858			1508	Viss ökning jämfört med året innan men betydlig minskning i jämförelse med tidigare åren. Betydlig lägre nivå än riket som helhet.
	Anmälda våldsbrott	Antal anmälda våldsbrott per 10000 invånare	71	77	80	79	94	96			104	Våldsbrotten i kommunen ligger på ungefär samma nivå som de två senaste åren och betydligt lägre nivåer jämfört med 2014-2016, Betydlig lägre nivå än riket som helhet.

VÄSTERVIKS
KOMMUN